

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Ivana Michalová

**Analýza volební kampaně hnutí Svoboda a
přímá demokracie pro volby do krajských
zastupitelstev 2016**

Bakalářská práce

Praha 2017

Autor práce: **Ivana Michalová**

Vedoucí práce: **PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2017

Bibliografický záznam

MICHALOVÁ, Ivana. *Analýza volební kampaně hnutí Svoboda a přímá demokracie pro volby do krajských zastupitelstev 2016*. Praha, 2017. 53 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Vedoucí práce PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.

Abstrakt

Tato bakalářská práce analyzuje volební kampaň hnutí Svoboda a přímá demokracie pro krajské volby 2016 z hlediska obsahu jejích témat. Cílem práce je zjištění, do jaké míry volební kampaň hnutí Svoboda a přímá demokracie pro krajské volby 2016 obsahovala celostátní témata. Z hlediska metodologie se jedná o obsahovou analýzu. V práci vycházím z charakteristiky volební kampaně teorie voleb druhého řádu. První část práce je věnována teoretickému vymezení voleb druhého řádu s důrazem na volební kampaň. Dále se práce zabývá krajskými kompetencemi a představením politického hnutí Svoboda a přímá demokracie. Druhá část práce je věnována samotné analýze volební kampaně. Tato část obsahuje volební program, vyjádření představitelů hnutí Svoboda a přímá demokracie (resp. koalice se Stranou práv občanů) či propagační materiály volební kampaně.

Abstract

This bachelor thesis analyses the election campaign of Freedom and Direct Democracy for the 2016 regional election in terms of content of its themes. The aim of the thesis is to determine to what extent the election campaign of Freedom and Direct Democracy for the regional election in 2016 included national themes. In terms of methodology, this is a content analysis. The work is based on the characteristic of the election campaign of the second-order election theory. The first part of this thesis attends to the theoretical definition of second-order elections with an emphasis on election campaign. Furthermore, the thesis deals with regional competencies and the presentation of the political movement Freedom and Direct Democracy. The second part of this thesis attends to the analysis of election campaign itself. This section includes an election

program, an expressions of representatives of Freedom and Direct Democracy, or promotional materials of the election campaign.

Klíčová slova

volební kampaň, Svoboda a přímá demokracie, volby do krajských zastupitelstev 2016, volby druhého řádu, celostátní téma, imigrace

Keywords

election campaign, Freedom and Direct Democracy, the 2016 regional election, second-order elections, national theme, immigration

Rozsah práce: 77 013 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 16. května 2017

Ivana Michalová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Miloši Brunclíkovi, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost a připomínky v průběhu zpracování bakalářské práce.

Projekt závěrečné diplomové práce

Katedra politologie IPS FSV UK v Praze

**Příjmení,
jméno** Michalová Ivana

Studijní obor Politologie a mezinárodní vztahy (Bc.)

Typ práce bakalářská práce

Ak. rok podání 2015/2016

**Předpokládaný termín
dokončení**

LS 2017

Název práce

Analýza volební kampaně strany Úsvit - Národní koalice pro volby do krajských zastupitelstev 2016

Vedoucí práce PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.

Semestr zadání letní

Zdůvodnění výběru práce (max 2000 znaků):

Ve své práci se budu zabývat nadcházejícími volbami do krajských zastupitelstev, které proběhnou 7. – 8. října 2016. Při vzniku krajů, jakožto vyšších územních samosprávných celků, jim byly určeny některé kompetence. Mezi kompetence jednotlivých krajů patří například oblast školství, kultury, sociálního zabezpečení, zemědělství, zdravotnictví či dopravy.

V práci se budu především zaměřovat na situaci, ve které dojde k přenesení celostátních témat na regionální úroveň. Například využití migrační či obranné politiky v kampani pro volby do krajských zastupitelstev. Jak již vyplývá ze zmíněných kompetencí krajů, tak tato témata do nich nepatří. Minulé zkušenosti s krajskými volbami ale dokazují, že je to možné a dá se s tím uspět. Konkrétním případem jsou volby do krajských zastupitelstev v roce 2008, kdy tehdy opoziční ČSSD postavila svou volební kampaň na kritice reformy zdravotnictví. Ta zaváděla poplatky za recept na léky či poplatek za pobyt v nemocnici. ČSSD v těchto volbách dokázala zvítězit ve všech krajích.

Volby do krajských zastupitelstev se řadí do tzv. voleb druhého řádu. S teorií voleb druhého řádu přišli v roce 1980 Karlheinz Reif a Herman Schmitt. Tuto teorii vypracovali v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu a napsali o ní v článku "Nine second-order national elections - A conceptual framework for the analysis of European election results". Definovali zde několik charakteristik, mezi které patří například nižší volební účast, vyšší šance pro nové a malé politické strany, ztráta podpory vládních stran na úkor úspěchu opozičních stran.

Ve své práci se zaměřím pouze na volební kampaň krajně pravicové strany Úsvit - Národní koalice (dále jen Úsvit - NK).

Předpokládaný cíl (max 1000 znaků):

Předpokládaným cílem práce bude zjištění úspěšnosti kampaně strany Úsvit - Národní koalice v regionálních volbách s využitím celostátních témat z hlediska počtu získaných mandátů v jednotlivých krajích. Předpokladem bude další pokus o využití celostátního tématu na krajské úrovni, který bude sloužit jako nástroj pro volební zisk.

Hlavní hypotézou bude skutečnost, že téma migrace a přijímání uprchlíků, jakožto důležité a aktuální celostátní téma, může politické straně pomoci uspět i u krajských voleb. Dle výzkumu „Postoj české veřejnosti k přijímání uprchlíků“ z března 2016 od Centra pro výzkum veřejného mínění až 61% dotázaných zastává názor, že by ČR uprchlíky přijímat neměla. Zde je patrná anti-imigrační nálada společnosti, ze které může právě strana Úsvit – NK profitovat. Ta se od počátku tohoto tématu prezentuje anti-imigračním postojem, který s velkým předpokladem využije i u nadcházejících voleb do krajských zastupitelstev.

Metodologie práce (max 1500 znaků):

Vzhledem k tématu mé práce – analýza volební kampaně se zaměřením na využití celostátních témat na regionální úrovni – půjde o kvalitativní obsahovou analýzu. O kvalitativní výzkum půjde především z důvodu, že se analýza zaměřuje pouze na kampaň jedné politické strany. Výzkum by měl začít získáním potřebných údajů a dat, následovat by měla analýza získaných dat a nakonec zpracování závěrečného výstupu.

Z toho tedy vyplývá, že se zaměřím na obsah volební kampaně strany Úsvit – NK v jednotlivých regionech při volbách do krajských zastupitelstev 2016. Z tohoto důvodu bude pro moji práci stěžejní volební program strany, s kterým půjdou do krajských voleb. Dále také rozhovory pro média, oficiální vyjádření či různé debaty probíhající během jejich kampaně. V závěru práce využiji také statistické údaje o výsledcích voleb do krajských zastupitelstev 2016. Obecně lze tedy říci, že nejdůležitější bude podrobné sledování obsahu jejich volební kampaně.

Základní charakteristika tématu (max 1500 znaků):

Vzhledem ke konkrétnímu zaměření mé práce na volby do krajských zastupitelstev 2016 půjde o záležitost tzv. voleb druhého řádu. Těmi jsou vedle krajských voleb i komunální volby či volby do Evropského parlamentu a obecně je lze označit jako méně důležité volby. S teorií voleb druhého řádu přišli Karlheinz Reif a Herman Schmitt (viz ve zdůvodnění výběru práce a základní literatuře).

Mezi další charakteristiku bych zařadila pojem krajně populistické pravice, který do mého tématu jistě patří. Krajní pravici se zabývají například Cas Mudde nebo Jan Charvát (viz v základní literatuře). Skutečnost, že je strana Úsvit - NK označována za krajně populistickou pravicovou stranu, byla jedním z důvodů pro výběr této konkrétní politické strany.

Za další charakteristiku bych označila oblast politické komunikace, která s volební kampaní a rétorikou politických stran úzce souvisí. Přímou politickou kampaní, jakožto politickou komunikací, se zabývají například David M. Farrell a Rüdiger Schmitt-Beck (viz v základní literatuře). Obecně lze mé téma shrnout do několika bodů – aktuální dění (nadházející volby do krajských zastupitelstev 2016), aktuální důležité celostátní téma (migrační) a krajně populistická strana (Úsvit – Národní koalice).

Předpokládaná struktura práce (max 1400 znaků):

V práci se budu věnovat zmíněným teoriím, tedy teorií voleb druhého řádu, pojmem krajně populistické pravice a politickou kampaní, jakožto součástí politické komunikace. Dále se zmíním o obecných informacích k volbám do krajských zastupitelstev.

Po teoretickém úvodu přejdu k samotné politické straně Úsvit - NK, kde se zmíním především o jejím vývoji. Poté přejdu již k samotnému obsahu volební kampaně. Zde se zaměřím na volební program, jejich oficiální vyjádření, rozhovory poskytnuté pro média, debaty či na jejich oficiální webové stránky. V závěru práce využiji statistické údaje o výsledcích voleb do krajských zastupitelstev 2016.

Základní literatura (10 nejdůležitějších titulů):

- volební program strany
- oficiální vyjádření
- rozhovory pro média, debaty
- oficiální webové stránky - <http://www.usvitnarodnikoalice.cz/>
- Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

- FARRELL, David M.; SCHMITT-BECK, Rüdiger. Do political campaigns matter? campaign effects in elections and referendums. London: Routledge, 2002. ISBN 02-031-6695-7.
- CHARVÁT, Jan. Současný politický extremismus a radikalismus. 1. vyd. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-80-7367-098-6
- MUDDE, Cas. The ideology of the extreme right. Manchester University Press, 2002.
- MUDDE, Cas. Populist radical right parties in Europe. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.
- REIF, Karlheinz. National electoral cycles and European elections 1979 and 1984. Electoral Studies, 1984, 3.3: 244-255.
- REIF, Karlheinz; SCHMITT, Hermann. Nine second - order national elections—A conceptual framework for the analysis of European election results. European journal of political research, 1980, 8.1: 3-44.

Zdůvodnění odchýlení od projektu (změna zkoumaného subjektu)

Ve své práci budu zkoumat úspěšnost kampaně politické strany, resp. hnutí v regionálních volbách s využitím celostátních témat z hlediska počtu získaných mandátů v jednotlivých krajích. Konkrétně se práce vztahuje na poslední volby do krajských zastupitelstev, které proběhly v říjnu roku 2016.

Vzhledem ke skutečnosti, že projekt byl vytvořen několik měsíců před samotnými volbami, nebylo možné odhadnout, že původně zvolené hnutí Úsvit - Národní koalice nakonec nezíská jediný mandát, a v práci by tak chyběla přidaná hodnota. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla změnit zkoumaný subjekt, který bude pro můj výzkum více relevantní. Místo hnutí Úsvit - Národní koalice se budu ve své práci zaměřovat na hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD).

Vzhledem k velké podobnosti těchto hnutí se metodologicky ani tématem nebudu nijak odchylovat od projektu. Historická spojitost těchto dvou politických hnutí je následující. V červnu roku 2013 na české politické scéně vzniklo hnutí Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury. V červnu roku 2015 došlo k vnitrostraničným problémům a došlo k rozštěpení hnutí. Zakladatel hnutí Úsvit přímé demokracie Tomio Okamura založil jiné politické hnutí, právě hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD). V srpnu roku 2015 zbylá část původního Úsvitu byla přejmenována na Úsvit - Národní koalice. Co se týká jejich politického programu, mnoho odlišností bychom zde nenašli. Obě hnutí šla do krajských voleb se stejnými hlavními tématy - přímá demokracie a imigrace.

Úsvit - NK¹ *“Prosadíme zavedení krajských referend. Prosadíme také přímou volbu a odvolatelnost starostů a hejtmanů, s odpovídající úpravou pravomocí.”*

SPD² *“Žádáme přímou volbu hejtmanů, primátorů a starostů. Využijeme legislativní iniciativy kraje k prosazování přímé demokracie návrhem změn volebních zákonů. Přímá volba zvýší odpovědnost politiků před lidmi.”*

Úsvit - NK *“Nepřipustíme, aby bezpečnost a zdraví občanů byly ohrožovány a cestovní ruch omezován ubytováním dalších imigrantů. Zabráníme výstavbě dalších detenčních center na území kraje a omezíme provoz stávajících zařízení. Vytvoříme tlak na vládu, aby byl azylový proces vyřizován mimo území ČR po vzoru Austrálie a USA.”*

¹ Program strany. *Úsvit - Národní koalice* [online]. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://www.usvitnarodnikoalice.cz/program-strany/>

² Základní všeobecný krajský program. *Svoboda a přímá demokracie* [online]. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/zakladni-vseobecny-krajsky-program/>

SPD *“Nedovolíme umístění nelegálních imigrantů v kraji. Chceme bezpečný kraj bez islámských fanatiků. Jsme v zásadní opozici k plánům vlády a Evropské unie na přijímání nelegálních imigrantů. Pokud chceme rozvíjet kraj, musí být především bezpečným domovem pro své občany. Nechceme zde fanatiky, kteří z náboženských důvodů vraždí a terorizují své okolí. Podpoříme referenda a další ústavní protestní akce občanů proti přijímání nelegálních imigrantů a islamizaci.”*

Politická hnutí tak spojuje jejich minulost a program shodující se v zásadních bodech. Hnutí SPD však má oproti Úsvitu - NK zásadní výhodu, kterou je osobnost Tomia Okamury.

Z důvodu větší relevantnosti hnutí SPD pro můj výzkum změním zkoumaný subjekt oproti projektu. Vzhledem k výše popsaným spojitostem hnutí věřím, že se ani metodologicky, ani tématem neodchýlím od původního záměru práce.

Obsah

OBSAH	1
ÚVOD	2
1. TEORIE	5
1.1 <i>Teorie voleb druhého řádu dle Karlheinz Reifa a Hermanna Schmitta</i>	5
1.2 <i>Aplikace SOE na české prostředí dle Pavla Šaradína</i>	7
1.3 <i>SOE a krajské volby 2008</i>	8
1.4 <i>SOE a krajské volby 2012</i>	9
2 METODOLOGIE	11
3 VYŠŠÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY – KRAJE	13
3.1 <i>Krajské kompetence</i>	14
4 POLITICKÉ Hnutí SVOBODA A PŘÍMÁ DEMOKRACIE – TOMIO OKAMURA	16
5 VOLEBNÍ KAMPAŇ SPD PRO VOLBY DO KRAJSKÝCH ZASTUPITELSTEV 2016	19
5.1 <i>Výchozí situace před volbami</i>	19
5.2 <i>Volební program</i>	21
5.3 <i>Propagační média</i>	22
5.4 <i>Volební kampaň v jednotlivých krajích</i>	25
5.5 <i>Politická usnesení předsednictva SPD</i>	38
5.6 <i>Výsledky hnutí SPD ve volbách do krajských zastupitelstev</i>	42
ZÁVĚR	44
POUŽITÁ LITERATURA	46
A. INTERNETOVÉ ZDROJE	46
B. PRAMENY	52
SEZNAM PŘÍLOH	53

Úvod

V bakalářské práci *Analýza volební kampaně hnutí Svoboda a přímá demokracie pro volby do krajských zastupitelstev 2016* se budu zaměřovat na situaci, ve které došlo k přenesení celostátních témat na regionální úroveň. Při vzniku krajů, coby vyšších územních samosprávných celků, jim byly určeny některé kompetence. Mezi krajské kompetence patří určitá oblast školství, kultury, zemědělství, zdravotnictví či dopravy, přičemž konkrétní oblasti jsou určeny jednotlivými zákony. Již v minulosti se však podařilo uspět politické straně ve volbách do krajských zastupitelstev s využitím celostátního tématu. Konkrétně šlo o rok 2008 a tehdy opoziční stranu ČSSD, která svou volební kampaň postavila na kritice reformy zdravotnictví, která zaváděla poplatek za recept na léky či poplatek za pobyt v nemocnici. ČSSD tehdy dokázala zvítězit ve všech krajích. V době zkoumaných krajských voleb 2016 bylo možné využít například témata migrační či obranné politiky, coby celostátního tématu.

Vzhledem ke konkrétnímu zaměření práce na volby do krajských zastupitelstev budu vycházet z tzv. teorie voleb druhého řádu. Tato teorie se poprvé objevila v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu v článku od Karlheinz Reifa a Hermana Schmitta z roku 1980. V českém prostředí se touto teorií zabýval zejména Pavel Šaradín. Volby druhého řádu se vyznačují určitými specifiky, například v oblasti volební kampaně. Obecně tyto volby označujeme jako ty méně důležité. Vedle krajských voleb a voleb do Evropského parlamentu sem dále řadíme komunální volby či volby do Senátu Parlamentu ČR.

Pro svůj výzkum jsem zvolila politické hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD). Jedním z hlavních důvodů výběru tohoto konkrétního politického subjektu je skutečnost, že jde o krajně populistické pravicové hnutí, které se velmi aktivně zaměřuje na celostátní téma imigrace, Evropské unie a přímé demokracie. Proto se dá očekávat, že i tato témata se budou objevovat v jejich volební kampani pro volby do krajských zastupitelstev.

Vzhledem k zaměření práce na analýzu volební kampaně hnutí SPD s důrazem na její obsah se bude jednat o obsahovou analýzu.

Předpokládaným cílem práce je zjištění úspěšnosti volební kampaně hnutí SPD v regionálních volbách s využitím celostátních témat z hlediska počtu získaných mandátů v jednotlivých krajích. Předpokladem pro práci je další pokus o využití celostátního

tématu na krajské úrovni, který bude sloužit jako nástroj pro volební zisk. Hypotézou pro tento předpoklad je důležitost a aktuálnost tématu migrace a přijímání uprchlíků, kterým se hnutí SPD od počátku aktivně zabývá. V zásadě půjde o aplikaci teorie voleb druhého řádu na volební kampaň SPD pro volby do krajských zastupitelstev 2016.

Pro svou práci jsem zvolila tuto výzkumnou otázku: *Do jaké míry obsahovala volební kampaň hnutí SPD pro volby do krajských zastupitelstev 2016 vedle témat druhořadých voleb i témata arény voleb prvního řádu?*

Hypotéza 1

Volební kampaň SPD pro volby do krajských zastupitelstev 2016 obsahovala témata jak voleb prvního řádu, tak voleb druhého řádu. Nicméně témata arény voleb prvního řádu převažovala.

Hypotéza 2

Volební kampaň SPD pro volby do krajských zastupitelstev 2016 obsahovala témata jak voleb prvního řádu, tak voleb druhého řádu. Nicméně převažovala regionální témata, tedy témata arény voleb druhého řádu.

Hypotéza 3

Volební kampaň SPD pro volby do krajských zastupitelstev 2016 obsahovala témata jak voleb prvního řádu, tak voleb druhého řádu. Nicméně volební kampaň byla z hlediska zaměření témat vyrovnaná, resp. jakákoli převaha témat zde nebyla výrazná.

Cílem práce je ověření těchto hypotéz, vycházejících z charakteristiky teorie voleb druhého řádu. Na základě ověření hypotéz odpovím na výzkumnou otázku.

Struktura práce bude následující. V první kapitole se budu zabývat teorií voleb druhého řádu, z které budu ve své práci vycházet. Přičemž se blíže zaměřím pouze na jeden aspekt této teorie, a to na volební kampaň. Nejprve z hlediska samotné teorie od Karlheize Reifa a Hermanna Schmitta a následně z hlediska situace v českém prostředí. Ve druhé kapitole se budu věnovat metodologii práce, kde objasním postup svého výzkumu, z čeho budu čerpat či jaké období budu zkoumat. Třetí kapitola bude zaměřená na územní vyšší samosprávné celky (kraje) s cílem vymezit rozdíl mezi tématy krajskými a celostátními. Ve čtvrté kapitole budu hovořit o vzniku a politickém

směru hnutí Svoboda a přímá demokracie - Tomio Okamura (SPD). Nejzásadnější částí práce bude kapitola čtvrtá, která se bude věnovat analýze volební kampaně hnutí SPD pro volby do krajských zastupitelstev 2016.

1. Teorie

1.1 Teorie voleb druhého řádu dle Karlheinz Reifa a Hermanna Schmitta

Podle Vlastimila Havlíka a Libora Hoskovce se o vzájemnou odlišnost různých typů voleb zajímali autoři ve Spojených státech amerických již na počátku 60. let 20. století. Například v roce 1960 vydal americký politolog Angus Campbell text *“Surge and Decline: A Study of Electoral Change”*, ve kterém reagoval na odlišnosti pozorovatelné v chování voličů v závislosti na typu voleb, jichž se zúčastnili.³

Samotný pojem teorie voleb druhého řádu (second-order elections; SOE) se však poprvé objevil v článku od Karlheinz Reifa a Hermanna Schmitta s názvem *“Nine second-order national elections – A conceptual framework for the analysis of European election results”* vydaný v časopise *European Journal of Political Research* v roce 1980. V tomto článku zkoumali vůbec první přímé volby do Evropského parlamentu, které se konaly v roce 1979. Tyto volby nepovažovali autoři za jedny (evropské) volby, ve kterých by rozhodovala určitá konkrétní témata, cíle a kampaň, ale za soubor devíti národních voleb.⁴

Obecně se dá říci, že rozdíl mezi volbami prvního řádu (first-order elections; FOE) a volbami druhého řádu je v jejich důležitosti. K. Reif a H. Schmitt rozdělili volby prvního řádu a volby druhého řádu následovně. Do FOE zařadili národní parlamentní volby v rámci parlamentního systému a prezidentské volby v systému prezidentském. Do SOE zařadili kromě voleb do Evropského parlamentu také doplňovací volby, komunální volby, různé typy regionálních voleb a volby do druhé komory Parlamentu, apod.⁵

Svou analýzu postavili na základě několika dimenzí. První dimenze, která by se dala označit i za nejdůležitější, je *the less-at-stake dimension*. Jinými slovy v SOE je v sázce méně neboli hraje se v nich o méně nežli ve FOE. Důsledky této dimenzi jsou nižší volební účast, lepší vyhlídky pro malé a nové politické strany, vyšší procento neplatných hlasovacích lístků a ztráta podpory vládním stranám na úkor opozice v rámci

³ CAMPBELL, Angus. Surge and decline: A study of electoral change. *Public Opinion Quarterly*, 1960, 24.3: 397-418.

⁴ REIF, Karlheinz a Hermann SCHMITT. Nine second-order national elections – a conceptual framework for the analysis of European Election results. *European Journal of Political Research*. 1980, (8),s. 3,8.

voleb druhého řádu. Mezi další dimenze patří specifický prostor SOE (*the specific-arena dimension*), institucionální a procedurální dimenze (*the institutional-procedural dimension*), volební kampaň (*the campaign dimension*), politická proměna hlavní arény (*the main-arena political change dimension*) a sociální a kulturní změna (*the social and cultural change dimension*).

V dimenzi volební kampaně hovoří o závislosti na typu voleb, přičemž volební kampaň ve volbách druhého řádu je důležitější než u voleb prvního řádu. V případě voleb prvního řádu, při kterých se volí budoucí vláda, věnují jak média, tak voliči volbám mnohem větší pozornost. Naopak volby druhého řádu nejsou ve společnosti tématem číslo jedna, a politické subjekty tak musí vynakládat mnohem větší úsilí, aby zaujaly média a přesvědčily voliče přijít k volbám, než je tomu u voleb prvního řádu. S tím souvisí i více finančních prostředků na volební kampaň SOE či zaměření se na témata arény voleb prvního řádu.⁶

Na základě těchto dimenzí autoři upozorňují na hlavní charakteristiky voleb do Evropského parlamentu jakožto voleb druhého řádu. 1) nižší volební účast; 2) více šancí pro malé a nové strany; 3) vyšší procento neplatných hlasů; 4) vládní strany ztrácejí podporu; 5) voliči se méně rozhodují stranicky a naopak více podporují osobnosti; 6) překračují národní hranice; 7) čím jsou volební pravidla vzdálenější od národní tradice, tím je volební účast nižší; 8) role kampaní je důležitější než ve volbách prvního řádu, a to z toho důvodu, že média i voliči SOE věnují menší pozornost. Volební kampaň SOE tak soupeří o pozornost s jinými politickými tématy.⁷

V souvislosti s dalšími volbami do Evropského parlamentu byla teorie voleb druhého řádu dále upřesňována. Ovšem i přes další zkoumání SOE se ukázala kvalita první analýzy z rukou K. Reifa a H. Schmitta. Po druhých volbách do Evropského parlamentu přišel Karlheinz Reif s upřesněním původního výzkumu. 1) kampaně SOE obsahují témata prostoru druhého řádu, ale také většinu prostoru prvního řádu; 2) volební účast v SOE je pravidelně nižší než u FOE; 3) menší, nové a radikálnější strany mají větší šanci na úspěch v SOE ve srovnání s FOE než strany velké; 4) v SOE

⁵ REIF, Karlheinz a Hermann SCHMITT. Nine second-order national elections – a conceptual framework for the analysis of European Election results. *European Journal of Political Research*. 1980, (8),s. 8.

⁶ REIF, Karlheinz a Hermann SCHMITT. Nine second-order national elections – a conceptual framework for the analysis of European Election results. *European Journal of Political Research*. 1980, (8), s. 10-15.

⁷ ŠARADÍN, Pavel. *Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, s. 32-33. ISBN 978-80-244-1876-6.

výsledky stran, které tvoří vládu, ovlivňuje křivka popularity vládních stran v jednotlivých fázích volebního cyklu.⁸

1.2 Aplikace SOE na české prostředí dle Pavla Šaradína

Pavel Šaradín ve své knize *Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice* poukazuje na fakt, že voliči jsou si vědomi, že volí do orgánů, které nerozhodují o nejzásadnějších politických otázkách (např. daňové či zahraniční politice), a proto v SOE více riskují a volí tak strany, které by jinak nevolili. Například stranu na okraji stranického spektra. Celkově volby druhého řádu mohou působit jako nepodstatné, nedůležité volby. Jak ale tvrdí P. Šaradín, svůj význam SOE mají. Pro politické strany působící v Poslanecké sněmovně je úspěch i ve volbách druhého řádu zásadní. Například si tak politická strana může upevnit své regionální postavení pro celostátní volební kampaň (na celostátní úrovni může kandidovat významná regionální osobnost, která přesvědčí nerozhodnuté voliče v rámci FOE) či v případě krajských voleb může získat finanční prostředky ve formě příspěvku na mandát. Dále se tu naskytuje možnost pro politické strany, které nejsou v Poslanecké sněmovně, upevnit své postavení nejprve na úrovni SOE.⁹

Pavel Šaradín si v rámci aplikace teorie voleb druhého řádu na české prostředí určil mimo jiné u hypotézu zabývající se problematikou volební kampaně. Jeho hypotéza zněla takto „*Předvolební kampaně jednotlivých voleb druhého řádu obsahují v mnoha případech témata, která jsou charakteristická pro volby prvního řádu. Politické strany mají i ve volbách druhého řádu tendenci oslovovat voliče především tematikou FOE, protože voliči tato témata dlouhodobě upřednostňují a hledají je i v kampaních ostatních voleb. Současně lze říci, že uplatnění témat voleb prvního řádu v kampaních SOE se liší podle jejich typu – tzn. v lokálních, krajských nebo evropských volbách.*“¹⁰ Tuto hypotézu ověřoval na krajských volbách konaných v roce 2000 a 2004, ale i na prvních českých volbách do Evropského parlamentu. Pro svou práci využiji pouze jeho výzkum na krajských volbách.

Volby do krajských zastupitelstev v roce 2000 byly vůbec první v České republice. Proto se zde naskytla otázka, jak tyto volby a zároveň i volební kampaň

⁸ REIF, Karlheinz. National electoral cycles and European elections 1979 and 1984. *Electoral studies*, 1984, 3.3: s. 247.

⁹ ŠARADÍN, Pavel. *Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, s. 12. ISBN 978-80-244-1876-6.

¹⁰ Tamtéž, s. 45.

pojmout. Zda spíše jako komunální kampaň či jako volební kampaň před volbami do Poslanecké sněmovny. Zaměřit volební kampaň na regionální problémy a regionální politiky či zdůrazňovat úspěšnost nebo neúspěšnost vlády? Druhou možnost využila například strana ČSSD, která v těchto volbách zdůrazňovala především dosavadní vládní úspěchy (v době krajských voleb vládla ČSSD). P. Šaradín dospěl k závěru, že každá ze sledovaných politických stran (ČSSD, ODS, KSČM, Čtyřkoalice) zahrnula do svých volebních programů témata FOE. Například Čtyřkoalice hovořila o „vymahatelnosti práva“ nebo tehdejší předseda ODS Václav Klaus hovořil o vstupu do Evropské unie.¹¹

Volby do krajských zastupitelstev v roce 2004 se konaly v podobném duchu jako volby předešlé. ČSSD opět zaměřila svou kampaň na témata FOE, přičemž celé krajské volební kampani dominoval nový předseda vlády Stanislav Gross, který měl straně znovu získat důvěru voličů. ČSSD tak opět uzpůsobila kampaň aréně voleb prvního řádu, aniž by se soustředila na regionální problematiku. Projevilo se to zejména na jejich billboardové kampani, například „Myslím to upřímně“ (S. Gross) nebo „S Grossem proti skepsi“. KSČM pro tyto volby zkombinovala svůj program z parlamentních voleb 2002 s některými krajskými programy.¹²

Pavel Šaradín tak ve své práci potvrdil hypotézu o tom, že předvolební kampaně jednotlivých voleb druhého řádu obsahují v mnoha případech témata, která jsou charakteristická pro volby prvního řádu.

1.3 SOE a krajské volby 2008

Co se týká volební kampaně i samotných výsledků voleb do krajských zastupitelstev v roce 2008, lze volby označit za jasnou dominanci ČSSD. Krajské volby 2008 můžeme označit také za souboj dvou největších stran – ČSSD a ODS.

Od počátku volební kampaně se ČSSD zaměřovala na kritiku vládnoucí ODS, přičemž kritizovala především zavedení poplatků u lékařů, zdražování či omezování sociálních dávek. ODS na takovou kritiku nebyla schopná reagovat. Volební kampaň ČSSD lze rozdělit na dvě části. Tou první byla negativní část kampaně (v počátku volební kampaně), kdy velmi aktivně kritizovala dosavadní vládu ODS a druhá část

¹¹ Vybrané aspekty krajských voleb 2000. ŠARADÍN, Pavel. *Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, s. 79-83. ISBN 978-80-244-1876-6.

¹² Vybrané aspekty krajských voleb 2004. ŠARADÍN, Pavel. *Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, s. 86-87. ISBN

kampaně se nesla v pozitivním duchu, kdy ČSSD nabídla voličům změnu k lepšímu. Jasně se tak vymezila proti vládě ODS a krajské volby se tak nesly v duchu „my“ nebo „oni.“ Jinými slovy ČSSD přenesla krajské volby do podoby referenda o vládě. Hlavním sdělením kampaně ČSSD tak bylo, že ve volbě ČSSD spočívá naděje na změnu.

ČSSD se tak i v těchto krajských volbách zaměřila v rámci regionální kampaně na celostátní témata. Zajímavostí je, že ČSSD propojila rovinu regionální s rovinou celostátní i v podobě kandidátních listin, jelikož na předních místech kandidátních listin stála jména známá z parlamentní a exekutivní roviny. Strategie přenášení celostátních témat na krajskou úroveň byla více než účinná a napomohla mobilizovat i voliče, kteří k (krajským) volbám za „normálních okolností“ nechodí. Hlas, který voliči dali ČSSD, nemusel znamenat pouze souhlas s politikou ČSSD, ale mohl znamenat i nesouhlas se stávající vládou ODS.¹³

Celkově lze volební kampaň ČSSD označit za velmi efektivní, jelikož zvítězila ve všech 13 krajích. Tyto volby (volební kampaň a následný úspěch ČSSD) jsou tak nejvýraznějším příkladem přenesení celostátních témat na regionální (krajskou) úroveň v českém prostředí.

1.4 SOE a krajské volby 2012

Krajské volby 2012 byly pro ČSSD odlišné oproti předešlým krajským volbám. ČSSD byla opět nejsilnější opoziční stranou na parlamentní úrovni, ovšem situace na krajské úrovni byla po předešlém absolutním vítězství voleb odlišná. ČSSD se tak ocitla v situaci, kdy musela obhajovat vítězství ve všech 13 krajích. Z toho vyplývá i odlišná strategie volební kampaně. V krajských volbách 2012 ČSSD postavila svůj volební program na třech následujících komponentech. Za prvé poukazovala na své dosavadní krajské úspěchy v letech 2008-2012, které dávala do kontrastu se slabším výkonem bývalých hejtmanů za ODS. Za druhé předkládala vizi na další volební období, kde hovořila o započaté práci a potřebě ji dokončit. Za třetí opět kritizovala tehdejší vládu ODS v čele s Petrem Nečasem. Všechny tři komponenty vytvářely ucelenou vizi pokračování dobré správy kraje takřkajíc „vládě navzdory“.

978-80-244-1876-6.

¹³ Vybrané aspekty volebních kampaní před volbami do krajských zastupitelstev 2008. EIBL, Otto. *Krajské volby 2008*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2009, s. 65-78. ISBN 978-80-7325-187-1.

Autoři knihy *Krajské volby 2012*, z které vycházím, zmiňují rozdíl ve volebních programech mezi politickými stranami zastoupenými v parlamentu, krajskými stranami a stranami neparlamentními. Přičemž tvrdí, že krajské strany celostátní témata ve svých volebních programech nezmiňují vůbec, ovšem parlamentní strany celostátních témat využívají. Autoři také dospěli k názoru, že všechny zkoumané politické subjekty (politické strany se ziskem alespoň jednoho mandátu) se věnovaly problematičtým oblastem v krajích. Například podpoře malých a středních podnikatelů, údržbě a správě silnic II. a III. třídy či výstavbě obchvatů, nutnosti udržet a garantovat dostupnou a kvalitní lékařskou a sociální péči, integraci seniorů či handicapovaných.

V rámci outdoorové kampaně (billboardy, plakáty) autoři zkoumali, zda ČSSD opět využije celostátních témat jako při volbách 2008, jelikož několik takových témat se tu nabízelo. Například projednávání zákona o majetkovém vyrovnání státu s církvemi. Církevními restitucemi se následně na billboardech zabývala nejen ČSSD, ale i ODS. Další celostátní téma se objevilo na billboardech KDU-ČSL, které odkazovalo na problematiku zpoplatnění vysokoškolského studia. ČSSD i KSČM na svých billboardech kritizovaly vládní koalici.

Autoři ve svém výzkumu došli k závěru, že celostátní témata se vyskytovala především v outdoorové prezentaci, zejména na billboardech a plakátech, ale objevila se i v programových dokumentech. Tato složka nebyla v programech dominantní, ale zejména v případě ČSSD a KSČM poměrně významná. Hlavními celostátními tématy v rámci krajských voleb 2012 byly církevní restituce, korupce a kritika vlády. Využití celostátních témat v regionálních volbách sloužilo jako jasný nástroj s mobilizačním potenciálem.¹⁴

Na základě zmíněné teorie a příkladech volebních kampaní pro krajské volby z let 2000, 2004, 2008 a 2012 je zřejmé, že volby druhého řádu (krajské volby) obsahovaly do jisté míry témata arény voleb prvního řádu. Tento fakt byl také závislý na různých okolnostech, například na aktuálnosti a důležitosti některého celostátního tématu, spokojenosti či nespokojenosti s vládou, spokojenosti či nespokojenosti s činnostmi krajských samospráv.

¹⁴ Témata předvolebních kampaní v programech stran, jejich outdoorových kampaních a médiích. BALÍK, Stanislav. *Krajské volby 2012*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2013, s. 65-92. ISBN 978-80-210-6641-0.

2 Metodologie

Jak již bylo řečeno v úvodu práce, výzkum bude proveden pomocí obsahové analýzy. Ta je dle české terminologické databáze definována jako "analýza obsahu dokumentu zahrnující metody a pravidla pro stanovení tématiky dokumentu, případně časového a prostorového hlediska, čtenářského určení a formy dokumentu."¹⁵ Klasická Berelsonova definice zní, že obsahová analýza je „výzkumná technika k objektivnímu, systematickému a kvantitativnímu popisu zjevného popisu obsahu komunikace.“¹⁶

Helmut Scherer rozlišuje v analýze mediálních obsahů dva metodické přístupy. Na jedné straně hermeneutickou textovou a obrazovou analýzu a na druhé straně kvantitativní obsahovou analýzu. Pro svůj výzkum využiji metodický přístup kvantitativní obsahové analýzy. Charakteristickým rysem této metody je vysoká míra strukturovanosti, a s tím spojený i vysoký stupeň ověřitelnosti.¹⁷ Jak vypovídá sám název „kvantitativní“, tak v této metodě jde především o výzkum četnosti neboli kvantitativní nějakého jevu. Výsledkem a cílem obsahové analýzy je kvantitativní popis mediovaných obsahů.¹⁸

Kvantitativní výzkum je zaměřen nejen na frekvenci neboli opakování výskytu zkoumaného jevu, ale i na intenzitu neboli mohutnost či sílu zkoumaného jevu a na rozsah výskytu, tedy četnost výskytu zkoumaného jevu.¹⁹

Na začátku obsahové analýzy je důležité si vymezit výběrový soubor šetření. Poté následuje sběr dat a jejich následné vyhodnocení. Vymezení výběrového souboru šetření neboli výběr jednotek přicházejících v úvahu pro analýzu se provádí ve čtyřech rovinách. Nejprve si vymezím média, z kterých budu čerpat. Dále si upřesním, jaké obsahy budu v těchto médiích analyzovat. Za třetí si vymezím časové období výzkumu. A na závěr si specifikuji mediované obsahové jednotky.²⁰

Než přejdu k vymezení souboru šetření, objasním některé pojmy a zkratky použité v práci. Z hlediska zkratk budu využívat EU (Evropská unie), SOE (second-

¹⁵ BALÍKOVÁ, Marie. Obsahová analýza. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000001586&local_base=KTD

¹⁶ BERELSON, Bernard. *Content Analysis in Communication Research*. Glencoe: Free Press, 1952.

¹⁷ Analýza mediálních obsahů ve výzkumu politické komunikace. SCHERER, Helmut. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004, s. 29. ISBN 80-246-0827-8.

¹⁸ Tamtéž, s. 31.

¹⁹ SURYNEK, Alois, Růžena KOMÁRKOVÁ a Eva KAŠPAROVÁ. *Základy sociologického výzkumu*. Praha: Management Press, 2001, s. 26. ISBN 80-7261-038-4.

²⁰ Analýza mediálních obsahů ve výzkumu politické komunikace. SCHERER, Helmut. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004, s. 35. ISBN 80-246-0827-8.

order elections; volby druhého řádu), FOE (first-order elections; volby prvního řádu), SPD (hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD)), SPO (Strana práv občanů), ČR (Česká republika), SPD-SPO (koalice hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura a Strany práv občanů). Dále bych upřesnila, že pojmy „volby do krajských zastupitelstev“ a „krajské volby“ označují totožné a v analytické kapitole se budou týkat voleb z roku 2016.

V kapitole zabývající se politickým hnutím Svoboda a přímá demokracie budu vycházet z oficiálních webových stránek hnutí SPD a českých zpravodajských webových stránek (např. iDnes.cz; ceskatelevize.cz). Budou mě zajímat články a informace o vzniku hnutí SPD, o jeho politických aktivitách a činnostech a o politickém programu hnutí SPD pro rok 2016.

V klíčové kapitole zabývající se volební kampaní hnutí SPD pro krajské volby 2016 budu vycházet z následujícího. Co se týká určení médií, využiji především oficiální webovou stránku hnutí www.spd.cz a také sociální média, jelikož oficiální facebookové profily hnutí SPD a jejich hlavních představitelů (Tomio Okamura - SPD, Radim Fiala – SPD) jsou často propojeny se zmíněnou webovou stránkou. Vzhledem k zaměření práce na krajské volby budu využívat oficiální facebookové profily SPD jednotlivých krajů, popřípadě jejich webové stránky. Dále se také zaměřím na záznamy politických debat vysílané Českou televizí či na propagační média. Z hlediska obsahu těchto médií budu vyhledávat oficiální krajský volební program SPD, oficiální vyjádření, která jsou často formou videopříspěvku, politická usnesení předsednictva SPD či slogany v rámci jejich tištěné kampaně (např. plakáty, letáky, billboardy). Pro výsledky krajských voleb využiji dat Českého statistického úřadu.

Výzkum volební kampaně hnutí SPD, respektive vybraných médií bude pokrývat období od počátku srpna 2016, kdy hnutí SPD v koalici se Stranou práv občanů odstartovalo volební kampaň skrze videopříspěvek, kde hovořil Tomio Okamura spolu s předsedou SPO Janem Velebou. Zde zdůraznili jejich společné politické zájmy a vyzývali voliče, aby přišli volit koalici SPD-SPO ke krajským volbám. Výzkum tak bude pokrývat období od počátku srpna 2016 do 6. října 2016 (7. - 8. října 2016 se konaly samotné volby).

Cílem výzkumu je zjištění, do jaké míry obsahovala krajská volební kampaň témata celostátní vedle témat krajských. Nyní specifikuji tato dvě témata. Pro upřesnění se tímto zabývám v kapitole o krajích, kde konstatuji, že jednoznačné vymezení těchto

dvou témat není snadné. Vzhledem k přenesené působnosti krajů nelze jednoznačně říci, že například oblast dopravy je oblastí celostátní. Za krajské téma považují téma regionální, tedy takové, které se týká striktně daného kraje a zájmu jeho občanů. Například téma silnic II. a III. třídy nebo středního školství. Za celostátní téma považují to, které vyžaduje nutnost aktivního zapojení Poslanecké sněmovny. Například téma migrace, členství v mezinárodních organizacích či téma daňové politiky. Zároveň do celostátního tématu řadím i kritiku vlády či EU, jelikož krajská samospráva na tuto oblast nemá přímý vliv.

Po sběru dat dle zmíněných kritérií přejdu k jejich vyhodnocení, tedy kategorizaci témat a ověření hypotéz. Tím odpovím na zvolenou výzkumnou otázku.

3 Vyšší územní samosprávné celky – kraje

O existenci vyšších územních samosprávných celků neboli krajů hovoří již Ústava České republiky z roku 1993.²¹ Významným mezníkem je ústavní zákon, který ustanovil názvy krajů a zároveň jednotlivým krajům vymezil sídlo a dané okresy. Tento ústavní zákon nabyl účinnosti dne 1. ledna 2000.²² V tento moment tak oficiálně vznikly vyšší územní samosprávné celky, o kterých pojednává již Ústava České republiky z roku 1993. Rozsáhlé vymezení krajů, jejich orgány, působnosti aj. definuje zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení). Tento zákon nabyl účinnosti dne 15. listopadu 2000.²³ Vzhledem k probíhající reformě veřejné správy v České republice v roce 2000 vzniklo několik dalších zákonů, například zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) či zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze.

Zde tak můžeme vidět zdlouhavý proces vzniku krajů, a s tím spojený složitý proces úpravy mnoha zákonů z důvodu vymezení kompetencí jednotlivým územním samosprávným celkům.

²¹ čl. 99 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

²² ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

²³ zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

3.1 Krajské kompetence

Nyní se podrobněji zaměřím na zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), díky kterému se dostanu k tématu krajských kompetencí. Tento zákon v úvodu vyjmenovává krajské orgány, přičemž tím hlavním, který samostatně spravuje jednotlivé kraje, je zastupitelstvo kraje. Dalšími orgány jsou rada kraje, hejtman kraje a krajský úřad. V úvodu je dále vymezeno, že kraje pečují o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.²⁴

Jak již bylo řečeno, kraje jsou spravovány zastupitelstvem kraje. To může předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně (má tedy zákonodárnou iniciativu), předkládat návrh Ústavnímu soudu na zrušení právních předpisů a vydávat obecně závazné vyhlášky kraje. Dále má na starost rozvoj územního obvodu kraje, rozvoj cestovního ruchu na území kraje nebo základní dopravní obslužnost na území kraje.²⁵ Zastupitelstvo kraje také rozhoduje o poskytování dotací obcím či fyzickým nebo právnickým osobám.²⁶

Kraje vykonávají svou správu skrze samostatnou působnost a skrze přenesenou působnost, přičemž vždy chrání veřejný zájem.²⁷ Do samostatné působnosti kraje spadají záležitosti, které jsou v zájmu kraje a občanů kraje. Pro efektivní fungování kraje spolupracují s obcemi a mohou zřizovat právnické osoby a organizační složky kraje.²⁸ Co se týká přenesené působnosti, tak zákon stanovuje, že „orgány kraje vykonávají na svém území přenesenou působnost ve věcech, které stanoví zákon.“²⁹ Některé takové zákony zmíním níže. Dále zákon vymezuje, že při výkonu přenesené působnosti jsou orgány územní samosprávy podřízeny příslušnému ministerstvu.³⁰

V rámci superdebaty před krajskými volbami 2016 premiér Bohuslav Sobotka zdůraznil některé oblasti, které spadají do péče krajů - regionální zdravotnictví, střední školství, dopravní obslužnost, správa silnic II. a III. třídy, sociální služby.³¹ Nyní na

²⁴ § 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

²⁵ § 35 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

²⁶ § 36 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

²⁷ § 2 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

²⁸ § 14 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

²⁹ § 29 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

³⁰ § 92 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

³¹ Superdebata: Většina politiků by nevracela kompetence krajů zpět na centrální úroveň. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/volby/1930388-superdebata-vetsina-politiku-nevracela-kompetence-kraju-zpet-na-centralni-uroven>

příkladech uvedu konkrétní kompetence krajů z oblasti dopravy, školství a zdravotnictví.

Co se týká oblasti dopravy, tak již zmíněný zákon č. 132/2000 Sb., novelizoval zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích tak, že silnice II. a III. třídy přešly do vlastnictví krajů. Pro kraje z toho vyplývá, že musí zajistit údržbu a případné opravy pro tyto silnice.³² Zároveň, jak již bylo řečeno, musí kraje zajistit základní dopravní obslužnost na území kraje.

Co se týká oblasti školství, kraje mají na starost především střední školy, vyšší odborné vzdělání a vzdělání dětí, žáků a studentů se speciálními potřebami.³³

Vzhledem ke skutečnosti, že má kraj pečovat o potřeby svých občanů, tak oblast zdravotnictví je klíčová. Kraje mají povinnost zajistit nepřetržitou dostupnost zdravotnické záchranné služby.³⁴ Dále například kraje odpovídají za organizaci a zajištění lékařské i lékárenské pohotovostní služby.³⁵

Jednoznačné vymezení témat na oblast celostátní a krajskou je velmi obtížné. Vzhledem k přenesené působnosti krajů nelze jednoznačně říci, že například oblast dopravy je oblastí celostátní. Pro jasné určení kompetencí by bylo zapotřebí zanalyzovat mnoho zákonů, což není obsahem mé práce.

Ve své práci vycházím z následujícího rozlišení. Za celostátní téma považuji takové, které vyžaduje nutnost aktivního zapojení Poslanecké sněmovny. Například otázka imigrace, členství v mezinárodních organizacích nebo daňové politiky. Naopak, jak vyplývá ze stručného popisu zákona č. 129/ 2000 Sb., o krajích, kraje mají pravomoci na spravování svého území v zájmu jeho občanů. V zásadě jedinou možností, jak může kraj ovlivnit celostátní téma, je možnost podat návrh zákona Poslanecké sněmovně nebo předložit návrh Ústavnímu soudu na zrušení právních předpisů. Ovšem tyto návrhy může podat zastupitelstvo kraje jako celek. Tím pádem pro jednoho či dva zástupce by bylo reálně velmi obtížné dostat svůj menšinový názor do podoby návrhu zákona z rukou zastupitelstva kraje jako celku.

³² § 9 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích

³³ § 181 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

³⁴ § 24 zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

³⁵ § 110 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)

4 Politické hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura

Samotné politické hnutí s oficiálním názvem *Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD)* nemá dlouhodobou historii. Hnutí SPD vzniklo v roce 2015 v návaznosti na vnitrostranickou krizi hnutí Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury později přejmenovaného na Úsvit přímé demokracie (dále jen Úsvit), které bylo založeno v roce 2013. Vnitrostranická krize vyústila v březnu 2015 ve vyloučení Tomia Okamury a Radima Fialy z poslaneckého klubu hnutí Úsvit.³⁶ Nakonec dne 5. května 2015 spoluzakladatelé Tomio Okamura a Radim Fiala definitivně vystoupili z Úsvitu a oznámili, že podávají návrh na registraci nového politického hnutí Svoboda a přímá demokracie. Zakladatelé hnutí SPD již v počátku řekli, že chtějí pokračovat v základních pilířích politiky Úsvitu, tedy prosazovat přímou demokracii a národní zájmy.³⁷

Dne 16. června 2015 získalo hnutí SPD registraci od ministerstva vnitra a při této události Radim Fiala prohlásil, že SPD je radikální hnutí, které chce postavit radikální politické cíle. Právě jedním z takových cílů má být referendum o vystoupení ČR z EU. Podle SPD nám Evropská unie říká, abychom se vzdali svobody, přijali regulace, zavrhlí svoje tradiční hodnoty a přijali imigranty. Což SPD nechce a dodávají, že to považují za ohrožení zájmů naší země a za ohrožení svobody. Dále chce SPD prosazovat zpřísnění imigračních zákonů, které by zavedly nulovou toleranci vůči imigrantům v České republice. SPD však říká, že není proti všem imigrantům. Ti, kteří chtějí pracovat či studovat a ti, kteří přijmou naše hodnoty, tradice a budou respektovat naše podmínky, budou vítáni. Mezi další radikální politické cíle patří například postavení radikálního islámu mimo zákon. V závěru Radim Fiala dodal: „Jsme radikální, protože někdo musí být radikální. Někdo tomu musí začít čelit a chceme to být my.“³⁸

³⁶ LANG, Václav. Poslanci Úsvitu vyhodili Okamuru a Fialu z klubu. In: *Novinky.cz* [online]. 2015 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/365117-poslanci-usvitu-vyhodili-okamuru-a-fialu-z-klubu.html>

³⁷ LANG, Václav. Okamura si zakládá nové hnutí. In: *Novinky.cz* [online]. 2015 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/368755-okamura-si-zaklada-nove-hnuti.html>

³⁸ ČT24. „Jsme radikální hnutí.“ Okamura má novou stranu – SPD. In: *Česká televize* [online]. 2015 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1537546-jsme-radikalni-hnuti-okamura-ma-novou-stranu-spd>

Na několika příkladech jejich činnosti je zřetelný jejich radikální postoj, kterým se od založení vymezují. Během zářijové schůze Poslanecké sněmovny v roce 2015, kde se projednávala otázka migrační krize, Tomio Okamura avizoval, že navrhne, aby se začalo jednat o referendu o vystoupení z Evropské unie. Radim Fiala dokonce hovořil o ukončení členství ČR v schengenském systému a referendu o vystoupení z NATO.³⁹ V období největší evropské migrační krize bylo SPD se svým radikálním postojem k imigraci a k Evropské unii velmi aktivní. Na podzim roku 2015 chtěl Tomio Okamura vyvolat hlasování o nedůvěře vládě, kvůli podřízení vůči Evropské unii z hlediska přijímání uprchlíků. Tento Okamurův plán byl však velmi neúspěšný, jelikož sehnal pouze tři podpisy.⁴⁰ Úspěšnější se svým radikálním postojem vůči migrační krizi bylo SPD z hlediska pořádání či účasti na různých protiimigračních a protiislámských demonstracích. Například demonstrace s názvem Akce proti imigraci, kvótám a za vystoupení z EU konaná v červenci 2015, na které účastníci vyzývali k uzavření hranic, vystoupení z Evropské unie a k demisi vlády.⁴¹ V září 2015 se představitelé hnutí SPD účastnili protiimigrační demonstrace Za naši kulturu a bezpečnou zem, na které Tomio Okamura kritizoval předsedu Evropské komise Jeana-Clauda Junckera ohledně přerozdělování uprchlíků do zemí unie. Současně také kritizoval českou vládu, hovořil o potřebě uzavření hranic a vyhoštění všech migrantů.⁴² I v roce 2016 hnutí SPD pokračovalo v aktivním boji proti imigraci a Evropské unii. Hnutí SPD pořádalo několik demonstrací na tato témata. Například červnovou demonstraci SPD v Brně⁴³ nebo demonstraci k 700. výročí narození Karla IV.⁴⁴

³⁹ KOPECKÝ, Josef. Neřešme oranžové vesty, ale migranty, vyzvala opozice. Koalice kývla. In: *IDNES.cz* [online]. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/neresme-nejake-oranzove-vesty-ale-migranty-vyzvala-opozice-koalice-kyvla-15j-/domaci.aspx?c=A150915_113917_domaci_kop

⁴⁰ KOPECKÝ, Josef. Okamura se chystal povalit vládu. Sehnal pro to ale jen tři podpisy. In: *IDNES.cz* [online]. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/okamura-se-chystal-povalit-vladu-sehnal-pro-to-ale-jen-tri-podpisy-1cv-/domaci.aspx?c=A151006_122205_domaci_kop

⁴¹ Okamura a spol. spílali vládě za běžence, při pochodu hrozili šibenicemi. In: *IDNES.cz* [online]. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/demonstrace-uprchliky-0b4-/domaci.aspx?c=A150701_212716_domaci_jj

⁴² Fašoun klima nezachrání, vzkázali odpůrcům uprchlíků demonstranti v Praze. In: *IDNES.cz* [online]. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/demonstrace-kvuli-uprchlikum-na-vaclavskem-namesti-fyi-/domaci.aspx?c=A150912_130744_domaci_pku

⁴³ Tomio Okamura: Demonstrace SPD v Brně v sobotu 25.června v 14h. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://spd.cz/demonstrace-spd-v-brne-v-sobotu-25-cervna-v-14h/>

⁴⁴ DEMONSTRACE K 700. VÝROČÍ NAROZENÍ KARLA IV. – PŘIJĎTE NA DEN VLASTENECTVÍ!. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://spd.cz/demonstrace-k-700-vyroci-narozeni-karla-iv-prijdte-na-den-vlastenectvi-2/>

Důležitým mezníkem od vzniku hnutí byla jejich první celostátní ideová konference, která se uskutečnila 12. prosince 2015. Zde představitelé SPD projednávali priority na rok 2016, vizi přímé demokracie či pozici České republiky v Evropské unii. Hlavním bodem konference bylo přijetí programového desatera, které určovalo směr hnutí pro rok 2016.⁴⁵

V úvodu programového desatera stojí, že „hnutí Svoboda a přímá demokracie je politické hnutí, které prosazuje zásadní ústavní a legislativní změny směřující k obraně svobody a demokracie v České republice. Za základní princip obrany demokracie považujeme zavedení přímé demokracie a široké zapojení občanů do řízení země.“ „Hnutí Svoboda a přímá demokracie je vlastenecké a demokratické hnutí, které povede nekompromisní politický zápas za nezávislost a suverenitu českého státu.“⁴⁶

Deset zásadních programových bodů politického hnutí SPD:

- 1) Chceme radikální změnu politického systému, chceme přímou demokracii, referendum a odvolatelnost politiků
- 2) Osobní, hmotná a trestní odpovědnost politiků
- 3) Chceme zákon o prokázání původu majetku
- 4) Konec zvyšování daní
- 5) Budeme vytvářet nová pracovní místa – podpoříme proto podnikatele a živnostníky
- 6) Nedovolme další okrádání občanů lichvářskou a exekutorskou mafii
- 7) Chceme právo a spravedlnost. Chceme stát sloužící občanům
- 8) Nechceme drahý a nefunkční sociální systém, chceme systém podporující všechny slušné lidi – seniory, rodiny s dětmi, zdravotně postižené občany i děti ohrožené bídou
- 9) Chceme budoucnost bez dluhů
- 10) Nechceme být provincií EU, chceme rozvíjet a bránit suverénní Českou republiku⁴⁷

⁴⁵ BALUCHA, Martin. Hnutí SPD na své první celostátní konferenci projedná program na příští rok. In: *Český rozhlas* [online]. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/hnuti-spd-na-sve-prvni-celostatni-konferenci-projedna-program-na-pristi-rok--1563678

⁴⁶ Deset zásadních programových bodů politického hnutí SPD. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: <http://spd.cz/program/>

⁴⁷ Tamtéž.

Jak je z programu zřejmé, SPD navazuje na základní pilíře politiky předcházejícího hnutí Úsvit, tedy na prosazení přímé demokracie a národních zájmů. Vzhledem k aktuálnosti a rozsáhlosti tématu imigrace v roce 2015 i 2016, kdy značná část české společnosti vnímala migrační krizi jako bezpečnostní riziko, se radikální hnutí SPD zaměřilo především na toto téma.

Tabulka 1: Postoj české veřejnosti k přijímání uprchlíků

období výzkumu	„ČR by neměla uprchlíky přijímat vůbec“	„PRO přijetí uprchlíků do doby, než budou schopni se vrátit do země svého původu“
Červen 2015 ⁴⁸	71%	-
Září 2015	50%	40%
Únor 2016	61%	31%
Září 2016	62%	30%
Říjen 2016	63%	30%

Zdroj dat: CVVM

5 Volební kampaň SPD pro volby do krajských zastupitelstev 2016

5.1 Výchozí situace před volbami

Rok 2016 byl ve znamení voleb. Spolu s krajskými volbami se na podzim konaly i volby do 1/3 Senátu Parlamentu České republiky. Již v lednu se hovořilo o možnosti spolupráce hnutí SPD se Stranou práv občanů (SPO) pro krajské volby. Místopředseda SPO Miloslav Stašek vysvětloval možnou spolupráci jejich shodným programem, především v postoji k přímé demokracii a migraci. Zároveň dodal, že nechávají plnou volnost jednotlivým krajům, zda uzavřou spolupráci či nikoli. Ovšem vzhledem k programové shodě se domníval, že by mohlo dojít ke spolupráci ve více než polovině krajů.⁴⁹

⁴⁸ Šetření proběhlo 8. – 15. června, tedy v době výrazné medializace tématu a diskuse o tzv. kvótách Evropské unie pro přijímání imigrantů a uprchlíků ze Sýrie a Eritrei

⁴⁹ KOPECKÝ, Josef. Okamura a „zemanovce“ z SPO spojil před volbami boj proti migrantům. In: *IDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/okamura-a-zemanovce-z-spo-spojil-pred-volbami-boj-proti-migraci-pv9-/domaci.aspx?c=A160119_124558_domaci_kop

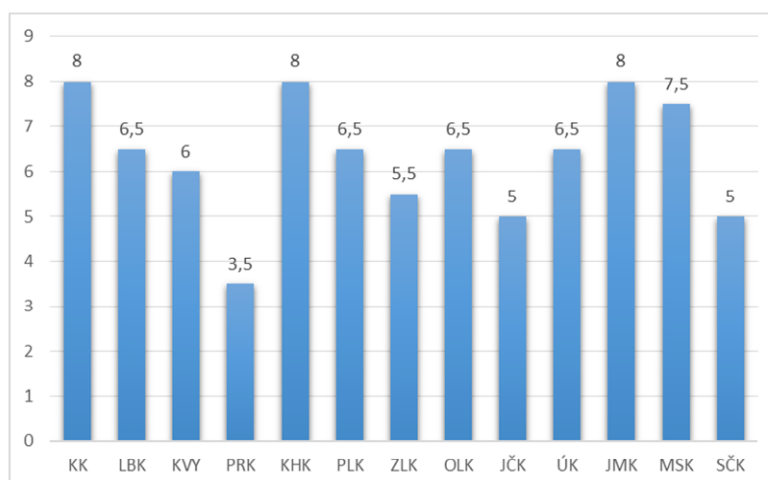
4. června 2016 předseda SPD Tomio Okamura spolu s předsedou SPO Janem Velebou oznámili, že do krajských voleb vstoupí ve společné koalici v jedenácti krajích. Výjimkou byly kraje Pardubický a Zlínský. V těchto krajích strany kandidovaly samostatně. Koalice SPD-SPO se shodla na těchto hlavních programových bodech.

1. „Máme společný postoj s prezidentem republiky v otázce nebezpečí islamizace a nelegální migrace. Projevy ortodoxního islámu považujeme za neslučitelné s evropským pojetím lidských práv a svobody.“
2. „Prosazujeme přímou demokracii – přímou volbu starostů a hejtmanů. Dnešní systém voleb upřednostňuje politické strany před voličem. Občan někoho volí a politické strany nerespektují jeho vůli. Přímá volba starostů a hejtmanů dá občanovi možnost si skutečně vybrat svého zástupce. Podobně, jako je tomu v Německu, Polsku nebo na Slovensku.“
3. „Prosazujeme ochranu území, tradic a společenských hodnot. K základním hodnotám naší země patří jazyk, kultura a půda a z nich vychází naše hodnoty západní křesťanské civilizace. K nim se hlásíme, je budeme podporovat a bránit a zásadně odmítáme jejich nahrazování tak zvanou multikulturní ideologií.“
4. „Prosazujeme osvobození seniorů od platby koncesionářských poplatků do doby, než se vyřeší ekonomicky nehospodárný provoz České televize, a prosazujeme změnu zákona o úhradě koncesionářských poplatků.“⁵⁰

Na následujícím grafu, který znázorňuje volební potenciál hnutí SPD (resp. koalice SPD-SPO) v jednotlivých krajích, je zřejmé, že pouze v Pardubickém kraji by SPD nepřesáhlo 5% uzavírací klauzuli nutnou pro získání mandátu do krajského zastupitelstva. Znázorněný volební potenciál SPD ukazuje, kolik procent hlasů by hnutí SPD mohlo hypoteticky získat v jednotlivých krajích, pokud by se k němu přiklonili všichni lidé, kteří volbu SPD reálně zvažují a nevyklučují účast u voleb.

⁵⁰ Tomio Okamura: Okamurovci a Zemanovci jdou v koalici do krajských voleb. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-okamurovci-a-zemanovci-jdou-v-koalici-do-krajskych-voleb/>

Graf 1: Krajský volební potenciál hnutí SPD, resp. koalice SPD-SPO v %

Pozn. 1 v Pardubickém a Zlínském kraji šlo do voleb hnutí SPD samostatně, v ostatních 11 krajích bylo SPD v koalici se Stranou práv občanů (Královéhradecký kraj – koalice SPD, SPO, SNK)

Pozn. 2 KK (Karlovarský kraj), KVV (Kraj Vysočina), PRK (Pardubický kraj)

Data použitá v grafu vychází z výzkumu od společnosti STEM/MARK a Median, který byl zadán Českou televizí. Výzkum probíhal od 8. srpna do 3. září, vždy na vzorku minimálně 1200 respondentů v každém kraji.⁵¹

5.2 Volební program

Na základě programových bodů koalice SPD-SPO a programového desatera SPD vznikl základní všeobecný krajský program hnutí SPD. Již v úvodu je napsáno, že krajský program je postaven na čtyřech celostátních tématech, které chce hnutí SPD prosazovat s využitím legislativní iniciativy krajů. Zároveň je uvedeno, že tato celostátní témata (shodná ve všech krajích) budou doplněna o oblasti a témata jednotlivých krajů. Čtyři nosná celostátní témata jsou následující.

1. Zastavíme nelegální migraci
2. Podporujeme přímo zvoleného prezidenta a prosazujeme přímou volbu hejtmanů, primátorů a starostů
3. Zastavíme diktát EU
4. Konec poplatků České televizi

⁵¹ ČT24. Největší volební potenciál mají v krajích ANO a ČSSD, ukázal průzkum. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1897913-nejvetsi-volebni-potencial-maji-v-krajich-ano-a-cssd-ukazal-pruzkum>

Tato témata v programu dále upřesňují. Téma zabývající se nelegální migrací je rozvedeno takto „*Nedovolíme umístění nelegálních imigrantů v kraji. Chceme bezpečný kraj bez islámských fanatiků. Jsme v zásadní opozici k plánům vlády a Evropské unie na přijímání nelegálních imigrantů. Pokud chceme rozvíjet kraj, musí být především bezpečným domovem pro své občany. Nechceme zde fanatiky, kteří z náboženských důvodů vraždí a terorizují své okolí. Podpoříme referenda a další ústavní protestní akce občanů proti přijímání nelegálních imigrantů a islamizaci.*“ Druhý bod programu o podpoře přímo zvoleného prezidenta je upřesněn takto „*Žádáme přímou volbu hejtmanů, primátorů a starostů. Využijeme legislativní iniciativy kraje k prosazování přímé demokracie návrhem změn volebních zákonů. Přímá volba zvýší odpovědnost politiků před lidmi.*“ Téma o zastavení diktátu EU je rozvedeno takto „*Evropská unie zklamala naděje občanů Evropy. Její současná podoba podporuje globální vládnutí nad lidmi a ohrožuje suverenitu národních států, svobodu a demokracii. Prosadíme právo občanů rozhodnout v referendu, zda chtějí setrvat, nebo vystoupit s EU.*“ Téma o poplatcích České televizi je vysvětleno takto „*Kraj navrhne změnu zákona, která zruší poplatky České televizi pro seniory. Máme zásadní výhrady k práci a hospodaření České televize. Naším prvním krokem bude osvobození seniorů od poplatků České televizi. Chceme spojit sociální opatření ve prospěch seniorů s tlakem na lepší hospodaření České televize.*“⁵²

Jak je patrné, krajský volební program hnutí SPD byl ve čtyřech hlavních bodech centralizovaný, tedy ve všech krajích shodný a zaměřený pouze na celostátní témata.

5.3 Propagační média

V rámci propagačních médií se zaměřím na plakáty, letáky a billboardy, které se objevovaly po České republice před krajskými volbami. V případě propagačních materiálů byl důraz na celostátní témata viditelný nejvíce. V krajích, kde hnutí SPD kandidovalo samostatně, bylo využito oficiálních billboardů a plakátů SPD. Většina propagačních materiálů nesla heslo „Zastavíme nelegální imigraci a diktát EU“ a byla doplněna fotografií Tomia Okamury.⁵³

⁵² Základní všeobecný krajský program. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/zakladni-vseobecny-krajsky-program/>

⁵³ Dostupné z: <http://spd.cz/ke-stazeni/>

Obrázek 1 Leták SPD

Obrázek 2 Billboard SPD

Propagační materiály v krajích, kde SPD kandidovalo v koalici s SPO, odkazovaly na čtyři společně zvolená celostátní témata. I tyto materiály byly doplněny o fotografie hlavních představitelů stran, tedy Tomia Okamuru a Jana Velebu. V tomto případě se zde objevovala hesla „Konec poplatků České televizi,“ „Zastavíme nelegální imigraci,“ „Zastavíme diktát EU“ a „Podporujeme přímo zvoleného prezidenta.“⁵⁴

Obrázek 3 Billboard koalice SPD-SPO

⁵⁴ Dostupné z: <http://www.stranprav.cz/galerie/fotogalerie/481.htm>

Obrázek 4 Billboard koalice SPD-SPO

Obrázek 5 Billboard koalice SPD-SPO

Obrázek 6 Billboard koalice SPD-SPO

Billboardy či plakáty hnutí SPD, resp. koalice SPD-SPO, které jsme mohli vidět po České republice před krajskými volbami, byly zaměřené na celostátní témata. Další příklady propagačních materiálů budou v další části kapitoly.

Na závěr doplňuji plakáty s výzvou na voliče, aby přišli ke krajským volbám volit SPD, resp. koalici SPD-SPO. Na nich je jasně vidět, s jakým tématem se snažili voliče přesvědčit.

Obrázek 7 Pozvánka SPD ke krajským volbám⁵⁵

Obrázek 8 Pozvánka koalice SPD-SPO ke krajským volbám⁵⁶

5.4 Volební kampaň v jednotlivých krajích

V této části se zaměřím na volební kampaň v jednotlivých krajích. V úvodu bylo řečeno, že volební kampaň SPD byla z určité části centralizovaná a všechny kraje měly ve svém programu zahrnuty čtyři celostátní témata. Ta však byla v jednotlivých krajích doplněna o tamní témata. Zde se pokusím vyhledat volební programy jednotlivých krajů a vyjádření kandidátů za jednotlivé kraje a zjistit, jaká témata byla zdůrazňována.

Vzhledem ke skutečnosti, že hnutí SPD využívá permanentní kampaň, je v některých případech obtížné vymezit krajskou volební kampaň. Hnutí SPD pořádalo během celého roku řadu besed, demonstrací či setkání s občany, kde prosazovalo své

⁵⁵ Dostupné z:

<https://www.facebook.com/spdliberecky/photos/a.1488010334850898.1073741828.1439143123070953/1675104262808170/?type=3&theater>

⁵⁶ Dostupné z:

<https://www.facebook.com/SPDpardubicky/photos/a.700829596687752.1073741827.697928526977859/925038360933540/?type=3&theater>

dlouhodobé cíle. Těmi jsou prosazení přímé demokracie, zastavení nelegální imigrace a diktátu EU. Například billboardy či plakáty SPD můžeme po České republice vidět po celý rok a vždy s hesly na téma nelegální imigrace a EU.

Dle fotografií na facebookových profilech SPD jednotlivých krajů, byla volební kampaň vedena kontaktní formou. Při příležitosti různých setkání s občany SPD sbíralo podpisy pro své petice. Například petice proti přijímání nelegálních imigrantů na území ČR, petice za zrušení poplatků České televizi pro seniory a zdravotně a tělesně postižené.⁵⁷

Vyhledávání vyjádření kandidátů či volebních programů jednotlivých krajů bylo ztíženo několika faktory. Jedním z faktorů byla kontaktní forma volební kampaně, díky které nelze zpětně dohledat, co na besedách a různých setkáních kandidáti prosazovali. Když bychom vycházeli z dostupných fotografií z předvolebních setkání, uvidíme propagační materiály s celostátní tematikou, petiční stánky a postavu Tomia Okamury. Dalším faktorem bylo časté odkazování na centrální vyjádření. Tím mám na mysli, že na facebookových profilech SPD jednotlivých krajů se převážně odkazovali na vyjádření Tomia Okamury, předsednictva SPD či sdíleli anti-imigrační a anti-evropské (proti EU) články. Co tak bylo prosazované kandidáty v jednotlivých krajích, je obtížně zjištělé.

Během září a začátku října uspořádala Česká televize sérii třinácti debat, ve kterých se zaměřovala na témata a problémy daného kraje. Těchto třináct debat vyvrcholilo superdebatou, která proběhla den před samotnými volbami, tedy 6. října. Představitelé hnutí SPD, resp. koalice SPD-SPO se účastnili pouze třech debat, a to debaty o kraji Karlovarském, Olomouckém a kraji Vysočina. Z hlediska zbylých deseti krajů zprostředkovala Česká televize rozhovory a jejich vyjádření je dostupné na webových stránkách České televize.

Superdebaty, konané den před samotnými volbami, se zúčastnil předseda hnutí SPD Tomio Okamura. Tato debata byla zaměřena především na otázku kompetencí krajů, jejich výdajů a financování. Tedy z hlediska obsahu probíraných témat pro mou práci nedůležité. Zajímavá pro mou práci je skutečnost, že během této superdebaty Tomio Okamura několikrát kritizoval fungování současné vlády a v rámci svého závěrečného slova zdůrazňoval problematiku imigrace.⁵⁸

⁵⁷ Dostupné z: <http://spd.cz/ke-stazeni/>

⁵⁸ Krajské a senátní volby 2016 Superdebata. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05].

Propagační kampaň v Pardubickém kraji byla postavena na heslech "Zastavíme nelegální imigraci a diktát EU" a "Žádný nelegální imigrant v Pardubickém kraji." Lídr tamní kandidátky Jiří Kohoutek ve videopříspěvku pronesl "Osobně jsem se rozhodl přijmout nabídku stát se lídrem SPD, protože se ztotožňuji s hlavními body našeho programu, jako jsou: Nulová tolerance ilegální imigrace, konec diktátu Evropské unie, prosazování přímé demokracie, přímé volby starostů a hejtmanů a spravedlivého bezpečného a prosperujícího státu. Pomozte nám svými hlasy prosadit náš program i na krajské úrovni."⁵⁹ V tomto videopříspěvku se dále hovořilo o podpoře rozšíření kapacit mateřských škol a vyřešení neutěšené kapacitní situace domovů pro seniory.

V rozhovoru pro Českou televizi označil lídr pardubické kandidátky SPD Jiří Kohoutek za téma číslo jedna pro krajské volby problematiku migrace. Zdůraznil, že hnutí SPD chce zabránit umístění nelegálních migrantů v kraji. Mezi další priority zařadil podporu mateřských škol či otázku domovů a zařízení pro seniory.⁶⁰

Hlavní heslo ve Zlínském kraji bylo "Žádný nelegální imigrant ve Zlínském kraji." Toto heslo se objevovalo na propagačních materiálech v kraji spolu s heslem "Ochráníme zdroje pitné vody." Dle propagačního materiálu hnutí SPD Zlínského kraje byly body volebního programu následující. „Morava nikdy nebude muslimská", "Žádný nelegální imigrant ve Zlínském kraji", "Peníze našim dětem a seniorům", "Vrátíme obcím a městům zdroje pitné vody", "Na pole patří obilí - ne Babišova řepka", "Silnice nejsou jenom dálnice", "Rychlý internet do každé rodiny."⁶¹

Pro Českou televizi lídr zlínské kandidátky SPD Jaroslav Dvořák za nejdůležitější téma označil stávající imigrační krizi a za hlavní úkol v případě úspěchu u voleb označil zabránění umístění imigrantů ve Zlínském kraji. Zdůraznil také otázku

Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10997918455-mimoradne-porady-ct24/216411033311006-superdebata>

⁵⁹ Tomio Okamura: Podporujeme rozšíření kapacit mateřských škol a domovů pro seniory. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-podporujeme-rozsireni-kapacit-materskych-skol-a-domovu-pro-seniory/>

⁶⁰ Rozbité silnice, migranti. Co tíží Pardubický kraj podle lídrů, kteří se nedostali do debaty ČT?

In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/volby/1912598-rozbite-silnice-migranti-co-tizi-pardubicky-kraj-podle-lidru-kteri-se-nedostali-do>

⁶¹ Dostupné z:

<https://www.facebook.com/spdzlinsky/photos/a.637330636312274.1073741829.611867212191950/1302580649787266/?type=3&theater>

přímé demokracie, osobní, hmotnou a trestní odpovědnost politiků či problematiku pitné vody.⁶²

I v Olomouckém kraji doplnila koalice SPD-SPO čtyři základní celostátní témata o témata regionální. Ve svém volebním programu například hovořili o údržbě silnic II. a III. třídy, zajištění dostupnosti lékařské péče či o podpoře sportovních oddílů v kraji. Tématem číslo jedna však byla nelegální imigrace. Lídr tamní kandidátky, spoluzakladatel SPD Radim Fiala jako první po představení společné koalice prohlásil: „Společně chceme zajistit bezpečnost a rozvoj Olomouckého kraje. Dnes nemůžeme připustit realizaci šílených plánů na přijímání islámských imigrantů. Nechceme v Olomouckém kraji vraždící islámské fanatiky. Vedení kraje musí aktivně vystoupit proti těmto plánům Evropské unie a současné české vlády.“ Na webových stránkách olomoucké koalice SPD-SPO se představují touto větou. „Máme jasný postoj k řešení současné uprchlické krize, diktátu EU a dalším aktuálním tématům a jsme rozhodní k jejich bezodkladnému řešení.“⁶³

Debaty o Olomouckém kraji pořádané Českou televizí se účastnil lídr tamní kandidátky koalice SPD-SPO, spoluzakladatel SPD Radim Fiala. Ten za téma číslo jedna v případě úspěchu u voleb vyzdvihoval otázku imigrace. Konkrétně řekl: „z pozice kraje se postavíme proti této vládě v otázce přijímání nelegálních imigrantů na území Olomouckého kraje. Máme samozřejmě nulovou toleranci k jakýmkoli multikulturním projektům, které by posilovali islamizaci společnosti.“⁶⁴

Ve volebním programu koalice SPD-SPO Středočeského kraje najdeme z regionálních témat body týkající se silnic II. a III. třídy, deprivatizace vodárenských společností do vlastnictví obcí a měst, spravedlivého dělení dotací na podporu sportovních aktivit dětí a mládeže.⁶⁵

⁶² Silnice bez děr či podporu folklóru slibují lídři ze Zlínska, kteří se nedostali do debaty. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1916138-silnice-bez-der-ci-podporu-folkloru-slibuji-lidri-ze-zlinska-kteri-se-nedostali-do>

⁶³ Volební noviny. In: *Koalice SPD a SPO pro Olomoucký kraj* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.koalicespdspo.cz/uploads/ke-stazeni/spd-spo-noviny-4x297x420mm-web.pdf>

⁶⁴ Krajské a senátní volby 2016: Olomoucký kraj. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10997918455-mimoradne-porady-ct24/216411033330926-predvolebni-debata-olomoucky-kraj/>

⁶⁵ Volební program. In: *Strana práv občanů - Střední Čechy* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.spocechy.cz/volebni-program>

Lídr kandidátky koalice SPD-SPO pro Středočeský kraj Radek Rozvorál se pro Českou televizi vyjádřil následovně. Za nejdůležitější téma krajských voleb označil zabránění islamizace České republiky a zákaz umístování nelegálních imigrantů v České republice. V případě úspěchu u voleb označil za téma číslo jedna zákaz umístění nelegálních imigrantů ve Středočeském kraji a zákaz propagace islámské ideologie. Dále zdůraznil ukončení dalšího zadlužování kraje či návrat vodovodů a kanalizací zpět do rukou obcí a měst.⁶⁶

Z propagačních materiálů koalice SPD-SPO v Karlovarském kraji můžeme vyčíst několik prosazovaných témat pro tento kraj. Například odkazují na vyšší důchody, zrušení EET, zdravotnictví, dostupnost bytů pro mladé rodiny. Můžeme si tak všimnout, že do svého programu zařadili další celostátní témata, jelikož na zvýšení důchodů a zrušení EET nemá kraj přímý vliv. V jednom z videopříspěvků hovoří předsedkyně SPD pro Karlovarský kraj Karla Maříková o zkvalitnění a dostupnosti zdravotnictví a o podpoře českých lékařů a sester.⁶⁷

Debaty o Karlovarském kraji se účastnil lídr tamní kandidátky koalice SPD-SPO (člen SPO) Jaroslav Bradáč. Ten za téma číslo jedna v případě úspěchu u voleb označil zabránění nelegální imigraci a umístování imigrantů v kraji.⁶⁸

V kraji Vysočina byl krajský volební program doplněn o tato regionální témata. Podpora zemědělství, podpora programu na zabezpečení potravinové soběstačnosti ČR, podpora regionálních výrobců a živnostníků, podpora výstavby hospiců či zachování krajských nemocnic. Zajímavostí je připojení dalších celostátních témat k již čtyřem určeným. Hovoří se zde například o budování aktivních záloh či ochraně hranic.⁶⁹

⁶⁶ ČT24. Chtějí váš hlas: Co slibují ve Středočeském kraji lídři, kteří se nedostali do debaty ČT?

In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/volby/1927153-chteji-vas-hlas-co-slibuji-ve-stredoceskem-kraji-lidri-kteri-se-nedostali-do-debaty-ct>

⁶⁷ Tomio Okamura: Prosazujeme zkvalitnění zdravotnictví a jeho dostupnosti pro běžné občany.

In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-prosazujeme-zkvalitneni-zdravotnictvi-a-jeho-dostupnosti-pro-bezne-obcany/>

⁶⁸ Krajské a senátní volby 2016: Karlovarský kraj. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10997918455-mimoradne-porady-ct24/216411033220915-predvolebni-debata-karlovarsky-kraj/>

⁶⁹ Svoboda a přímá demokracie Tomio Okamura Vysočina - SPD. [Koalice Svoboda a přímá demokracie...]. In: *Facebook* [online] 29. září 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

<https://www.facebook.com/spdvysocina/posts/892903750853335>

Debaty o kraji Vysočina pořádané Českou televizí se účastnil lídr tamní kandidátky koalice SPD-SPO, předseda SPO Jan Veleba. Tato debata byla jednoznačně zaměřena pouze na regionální témata. I Jan Veleba zde zdůrazňoval téma dopravní obslužnosti a vyzdvihoval potenciál zemědělství v kraji.⁷⁰ Jan Veleba tak jako jediný ze třech vystoupení v debatách České televizi zdůrazňoval pouze krajská témata.

Z propagačních materiálů koalice SPD-SPO v Jihočeském kraji můžeme vyčíst několik prosazovaných témat pro tento kraj. Například zde odkazují na dostupné zdravotnictví a péči o seniory, vlasteneckou výchovu ve školství či na ochranu tradiční jihočeské rodiny s poznámkou "před imigranty z celého světa."⁷¹

V rozhovoru pro Českou televizi označil lídr jihočeské kandidátky koalice SPD-SPO Robert Flachs za téma číslo jedno krajských voleb islámskou imigraci do Evropy, a s tím spojený diktát EU. V případě úspěchu u voleb označil za prioritu spolupráci s obcemi ohledně nežádoucích sociálních ubytoven s nepřizpůsobivými obyvateli.⁷²

"Ačkoli zastupitelstva krajů nemají pravomoc měnit českou zahraniční politiku a jejich vliv na celostátní politiku je omezený (například předkládáním zákonů Poslanecké sněmovně), krajské volby byly vždy vysvědčením pro vládu. Občané budou z velké části volit tak, jak jsou spokojeni nebo nespokojeni se stávající vládní koalicí, která vede tuto zemi. Zda jsou proti diktátu EU ohledně uprchlických kvót, který tato vláda dobrovolně přijala. Zda chtějí rozhodovat o členství ČR v EU, s ohledem na skutečnost, že vládní představitelé referendum o setrvání ČR v EU odmítají."⁷³ Dle tohoto vyjádření Roberta Flachse je zřejmý záměr koalice SPD-SPO vést volební kampaň a krajské volby jako referendum o současné situaci.

Hlavním zájmem volební kampaně koalice SPD-SPO v Libereckém kraji bylo zastavení diktátu EU a zastavení nelegální imigrace. Lídr tamní kandidátky koalice

⁷⁰ Krajské a senátní volby 2016: Kraj Vysočina. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10997918455-mimoradne-porady-ct24/216411033240919-predvolebni-debata-kraj-vysocina/>

⁷¹ Dostupné z: <http://www.stranaprav.cz/images/gallery/predstaveni-kandidatu-spo-spd/velke/14747128475315924.jpg>

⁷² ČT24. Chtějí váš hlas. Co říkají jihočeští lídři, kteří se nedostali do debaty? In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/volby/1919888-chteji-vas-hlas-co-rikaji-jihocesti-lidri-kteri-se-nedostali-do-debaty>

⁷³ FLACHS, Robert. Flachs (SPD): V oblasti školství odmítáme násilnou inkluzi. Naopak si vážíme péče pedagogů na speciálních školách. In: *Parlamentní listy.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Flachs-SPD-V-oblasti-skolstvi-odmitame-nasilnou-inkluzi-Naopak-si-vazime-pece-pedagogu-na-specialnich-skolach-447633>

SPD-SPO Radovan Vích přímo řekl: „Chceme bezpečný kraj, a proto odmítáme kvóty na přijímání uprchlíků. Nechceme zřízení azylového nebo detenčního zařízení a odmítáme přijímání islámských fanatiků do našeho kraje.“ Regionální témata tu ale opomenuta nebyla, například řešili rozvoj infrastruktury, zvýšení kvality života v okrajových částech kraje či dostupnou zdravotní péče i v okrajových částech kraje.⁷⁴

V rozhovoru pro Českou televizi se lídr tamní kandidátky Radovan Vích vyjádřil následovně. Za nejdůležitější téma krajských voleb označil ilegální imigraci, kterou považuje za řízený proces napříč Evropou. Za hlavní úkol v případě úspěchu označil prosazení absolutního zákazu přijímání muslimských migrantů na území Libereckého kraje. Dále by koalice pracovala na zadluženosti kraje skrze audit všech krajských výdajů.⁷⁵

V rozhovoru pro Českou televizi označil lídr královéhradecké kandidátky koalice SPD-SPO-SNK Jiří Morávek za nejdůležitější téma krajských voleb nelegální imigraci. Dle Morávka vláda vyčlenila na migraci 4,5 miliardy korun, které by však měly být směřovány lidem se zdravotním postižením, seniorům nebo na zdravotnictví, sociální služby či dopravní obslužnost. Za prioritu v případě úspěchu u voleb označil Morávek zlepšení komunikace s občany.⁷⁶

V rámci videopříspěvku, kde Tomio Okamura představuje lídra královéhradecké kandidátky Jiřího Morávka, se hovoří o prosazování důstojných důchodů a spokojených životech seniorů a zdravotně postižených spoluobčanů. Jiří Morávek zde pronesl "Osobně jsem se rozhodl přijmout nabídku stát se lídrem naší koalice, protože se ztotožňuji s hlavními body jejího programu, jako jsou: Nulová tolerance ilegální imigrace, konec diktátu Evropské unie, prosazování přímé demokracie, přímé volby starostů a hejtmanů, spravedlivého bezpečného a prosperujícího státu a samozřejmě podpora přímo zvoleného prezidenta Miloše Zemana. Pomozte nám svými hlasy prosadit náš program i na krajské úrovni. Pod heslem „Peníze našim lidem, ne na

⁷⁴ VÍCH, Radovan. Vích (SPD) Koalice SPD a SPO v Libereckém kraji podala společnou kandidátku. In: *Parlamentní listy.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/profil/Ing-Radovan-Vich-108220/clanek/Vich-SPD-Koalice-SPD-a-SPO-v-Libereckem-kraji-podala-spolecnou-kandidatku-71558>

⁷⁵ ČT24. V Libereckém kraji bojuje o hlasy devatenáct stran a uskupení. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/volby/1908992-v-libereckem-kraji-bojuje-o-hlasy-devatenact-stran-a-uskupeni>

⁷⁶ ČT24. Chtějí vaše hlasy. Podívejte se na kandidáty z Královéhradeckého kraje. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/volby/1913759-chteji-vase-hlasy-podivejte-se-na-kandidaty-z-kralovehradeckeho-kraje>

ilegální imigranty.“⁷⁷ Totožná slova jsme již slyšeli od lídra pardubické kandidátky SPD Jiřího Kohoutka.

Na facebookovém profilu SPD Královéhradeckého kraje se 30. srpna objevil příspěvek s těmito slovy. "Zastavme nehorázné kroky Sobotkovy a Babišovy vlády! Letošní krajské volby jsou referendem o této vlastizrádné vládě. V Královéhradeckém kraji volte prosím číslo 7. Koalici SPD - Tomio Okamura, SPO a SNK. Prosazujeme mj. nulovou toleranci ilegální imigrace, stop diktátu EU a přímou demokracii."⁷⁸

Volební program koalice SPD-SPO v Plzeňském kraji byl následující. Program z hlediska sociální politiky prosazoval vytvoření klubů pro seniory a více azylových domů pro matky s dětmi. V oblasti školství se zaměřoval na obnovení speciálních škol, zrušení multikulturní politické agitace neziskovek na školách a na podporu výstavby jeslí a školek. Z hlediska zdravotnictví program hovořil o zavedení krajských stipendií studentům lékařské fakulty a středních zdravotnických škol. Dále se program zaměřoval na téma neziskovek. Koalice SPD-SPO nechtěla podporovat multikulturní neziskovky, ale pouze neziskové organizace a spolky zaměřené na sociální péči o děti, invalidy, seniory a podporu vlastenectví. Obsáhlou část v programu tvořilo téma nelegální imigrace. Zde bylo zdůrazněno zamezení umístění detenčních center na území kraje či vytvoření příhraničního bezpečnostního pásma.⁷⁹

Vyjádření některých kandidátů plzeňské koalice SPD-SPO se shodují s volebním programem. Lídr koalice SPD-SPO Plzeňského kraje Jana Levová se vyjádřila těmito slovy "Volte stranu, která má v programu změnu a vystoupení z EU. Evropská unie se snaží zabít naše kulturní dědictví a svobodu. Pokud nebudeme volit změnu, nepůjdete k volbám, pak naši předci umírali ve válkách za svobodu a proti Turkům zbytečně. Turecko do Evropské unie nepatří! Vypěstlost kultury se odráží v úctě a respektu ke svým předkům a rodině, ať žijícím nebo mrtvým. Pro všechny spoluobčany, a Plzeňany zvláště, mám jednoduchý vzkaz. Přijďte v říjnu k volbám a volte SPD! Na krajských

⁷⁷ Tomio Okamura: Prosazujeme důstojné důchody a spokojené životy zdravotně postižených občanů. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-prosazujeme-dustojne- Duchody-a-spokojene-zivoty-zdravotne-postizenych-obcanu/>

⁷⁸ Svoboda a přímá demokracie Tomio Okamura Královéhradecký kraj - SPD. [Zastavme nehorázné kroky...] In: *Facebook* [online] 30. srpen 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/SPDKralovehradecky/posts/?ref=page_internal

⁷⁹ MAREK, Martin. VOLEBNÍ PROGRAM hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD) a Strana Práv Občanů (SPO) pro krajské volby do zastupitelstva Plzeňského kraje. In: *Martinmarek.eu* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://martinmarek.eu/volebni-program-spd-2016-plzensky-kraj/>

volbách záleží!"⁸⁰ V dalším vyjádření Jana Levová hovořila o potřebě zřídit kluby pro seniory s nabídkou volnočasových aktivit a zvýšení důchodů.⁸¹ Další kandidát Filip Grznár zdůrazňoval téma školství. Konkrétně hovořil o podpoře výstavby jeslí a školek. Zároveň s tím dodal, že nechce finančně podporovat multikulturní neziskové organizace.⁸² V dalším vyjádření Filip Grznár zdůrazňoval, že koalice SPD-SPO chce prosazovat stipendia proti odchodu lékařů do zahraničí.⁸³ Kandidát koalice SPD-SPO za Plzeňský kraj Miroslav Kleisner hovořil o problému multikulturních neziskových organizací. Konkrétně prohlásil "Je nutné znemožnit těmto vládou podporovaným neziskovkám proimigrační propagandu, které jsou vystaveny naše děti již ve školkách a základních školách v rámci povinných besed s pracovníky těchto neziskovek. A naopak ušetřené prostředky využít k podpoře sportu a dalších prospěšných zájmových organizací, jako jsou dobrovolní hasiči nebo spolky starající se o naše seniory."⁸⁴ Dále Miroslav Kleisner zdůrazňoval, že koalice SPD-SPO chce zastavit přijímání nelegálních imigrantů v kraji.⁸⁵

V rozhovoru pro Českou televizi označil lídr ústecké kandidátky koalice SPD-SPO Petr Šmíd za nejdůležitější témata krajských voleb zastavení diktátu EU, zastavení nelegální migrace a prosazování prvků přímé demokracie na všech úrovních státní správy.⁸⁶

Z propagačního letáku koalice SPD-SPO Ústeckého kraje můžeme vyčíst další prosazovaná témata. Hovoří se zde o kvalitní a dostupné zdravotní péči v kraji,

⁸⁰ Tomio Okamura: EU se snaží zabít naše kulturní dědictví a svobodu. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-eu-se-snazi-zabit-nase-kulturni-dedictvi-a-svobodu/>

⁸¹ Tomio Okamura: Prosazujeme zřízení zájmových klubů pro seniory. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-prosazujeme-zrizeni-zajmovych-klubu-pro-seniory/>

⁸² Tomio Okamura: Podpoříme výstavbu jeslí a školek. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-podporime-vystavbu-jesli-a-skolek/>

⁸³ Tomio Okamura: Prosazujeme stipendia proti odchodu lékařů do zahraničí. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-prosazujeme-stipendia-proti-odchodu-lekaru-do-zahranici/>

⁸⁴ Tomio Okamura: NE podpoře multikulturních neziskovek. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-ne-podpore-multikulturnich-neziskovek/>

⁸⁵ Tomio Okamura: Zastavíme přijímání imigrantů do ČR. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-zastavime-prijimani-imigrantu-do-cr/>

⁸⁶ ČT24. Kdo se uchází o hlasy voličů v Ústeckém kraji? Anketa s lidry, kteří se nedostali do debaty ČT. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1921972-kdo-se-uchazi-o-hlasy-volicu-v-usteckem-kraji-anketa-s-lidry-kteri-se-nedostali-do>

dostupné dopravní obslužnosti v kraji, transparentním hospodaření kraje, kvalitním školství a sociální péči a o ochraně tradiční české rodiny.⁸⁷

Lídr ústecké kandidátky koalice SPD-SPO Petr Šmíd se vyjádřil následovně. "Budeme prosazovat bezpečný život v našem kraji, kvalitní a dostupnou zdravotní péči, dopravní obslužnost, průhledné a transparentní hospodaření kraje, kvalitní školství, kvalitní sociální péči pro všechny potřebné (senioři, zdravotně postižení občané, matky samoživitelky aj.) a ochranu tradiční české rodiny. Předsedkyně SPD Ústeckého kraje Tereza Hyťhová se kriticky vyjadřovala k zavedené inkluzi ve školství, přičemž to okomentovala jako další nesmyslnou reformu přicházející k nám z EU a podporovanou Sobotkovou a Babišovou vládou.⁸⁸ Hovořila tak o celostátním tématu.

V rozhovoru pro Českou televizi lídr jihomoravské kandidátky koalice SPD-SPO Jiří Hrnčír označil za nejdůležitější téma krajských voleb zastavení nelegální imigrace v České republice včetně Jihomoravského kraje. V případě úspěchu u voleb považoval Jiří Hrnčír za prioritu bezpečnost kraje. Z tohoto důvodu by se snažili zabránit výstavbě azylových a detenčních center pro nelegální migranty. Dále zmínil problém se zadlužeností kraje.⁸⁹

Při představení lídra kandidátky koalice SPD-SPO Jihomoravského kraje Jana Hrnčíře ve videopříspěvku Tomia Okamury, hovořil Jan Hrnčír o odmítání islamizace ČR, zákazu přijímání ilegálních imigrantů na území kraje či výstavbě azylových a detenčních zařízení. Dále zdůraznil téma nedostatku vody na jihu Moravy a zhoršující se dostupnosti lékařské péče v některých částech kraje.⁹⁰

V rozhovoru pro DVTV hovořil Jan Hrnčír o prosazování přímé demokracie na všech úrovních, tedy i té krajské. Dále Hrnčír objasňoval, že krajské volby berou jako zpětnou vazbu pro vládu a také, že krajské volby ovlivňují celostátní témata. Z toho důvodu nevidí problém v tom, že pro krajské volby využívají témata jako problematiku

⁸⁷ Dostupné z:

<https://www.facebook.com/SPDustecky/photos/a.1643677285921322.1073741828.1600005766955141/1778730935749289/?type=3&theater>

⁸⁸ Tomio Okamura: NE další inkluzi ve školách. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/ne-dalsi-inkluzi-ve-skolach/>

⁸⁹ ČT24. Žádají o vaše hlasy. Seznamte se s kandidáty z Jihomoravského kraje. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1923091-zadaji-o-vase-hlasy-seznamte-se-s-kandidaty-z-jihomoravskeho-kraje>

⁹⁰ Tomio Okamura: Odmítáme další inkluzi ve školách. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-odmitame-dalsi-inkluzi-ve-skolach/>

imigrace či prosazení přímé demokracie. Na krajské úrovni by například imigraci řešil tím, že by na území kraje nebudoval žádná azylová či detenční centra.⁹¹

Vyjádření lídra kandidátky koalice SPD-SPO Moravskoslezského kraje Karla Sládečka pro Českou televizi bylo ve znamení ochrany bezpečnosti a problému imigrace. Za téma číslo jedna krajských voleb označil nelegální migraci, přičemž doplnil, že současná vláda tento problém neřeší. Karel Sládeček dále řekl, že jsou proti umístování nelegálních migrantů v kraji.⁹²

Nyní přikládám několik propagačních materiálů vyskytujících se v jednotlivých krajích, na kterých si můžeme všimnout zdůrazňování celostátních témat.

Obrázek 9 Královéhradecký kraj⁹³

Obrázek 10 Karlovarský kraj⁹⁴

⁹¹ DTV. Nemůžeme nechat vládnout proimigrační strany. Bruselský diktát odmítám, říká kandidát Hrnčíř. In: *Aktuálně.TV* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

https://video.aktualne.cz/dtv/nemuzeme-nechat-vladnout-proimigracni-strany-bruselsky-dikta/r~1e923b3a859e11e683920025900fea04/?_ga=2.90197082.1345675256.1493804766-1247819132.1467573576&redirected=1493984332

⁹² ČT24. Chtějí váš hlas: Co slibují v Moravskoslezském kraji lídři, kteří se nedostali do debaty ČT? In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1925927-chteji-vas-hlas-co-slibuji-v-moravskoslezskem-kraji-lidri-keri-se-nedostali-do>

⁹³ Dostupné z:

<https://www.facebook.com/SPDkralovehradecky/photos/a.1678457395703680.1073741828.1640835839465836/1806018302947588/?type=3&theater>

Obrázek 11 Jihočeský kraj⁹⁵Obrázek 92 Liberecký kraj⁹⁶Obrázek 13 Zlínský kraj⁹⁷⁹⁴ Dostupné z:

<https://www.facebook.com/SPDkarlovarsky/photos/a.1650706485172956.1073741829.1606261132950825/1761234344120169/?type=3&theater>

⁹⁵ Dostupné z: <http://svobodnenoviny.eu/wp-content/uploads/Plak%C3%A1t-SPD-pro-Jiho%C4%8Desk%C3%BD-kraj.png>⁹⁶ Dostupné z:

<https://www.facebook.com/spdliberecky/photos/a.1488010334850898.1073741828.1439143123070953/1674599022858694/?type=3&theater>

⁹⁷ Dostupné z:

<https://www.facebook.com/spdzlinsky/photos/a.631857590192912.1073741827.611867212191950/1269353506443314/?type=3&theater>

Z vyjádření představitelů a programových hesel, kterými hnutí SPD, resp. koalice SPD-SPO disponovaly během krajských voleb, je zřejmá shoda a důraz na celostátní téma imigrace a EU. Co se týká konkrétně vyjádření lídrů pro Českou televizi, mohlo se zdát, že mají řeč upravenou centrálně, jelikož mnohá vyjádření byla totožná a vždy s důrazem na celostátní problematiku migrace. Výjimku tvořilo vyjádření Jana Veleby, lídra pro kraj Vysočina, který se jako jediný kandidát koalice SPD-SPO zaměřil v debatě České televize čistě na regionální témata. Propagační materiály, které byly použity v jednotlivých krajích, také odkazovaly na celostátní téma imigrace a EU.

Z hlediska regionálních témat převažovala témata týkající se dopravní obslužnosti, údržby silnic II. a III. třídy, dostupnosti lékařské péče či zajištění výstavby mateřských škol a domovů pro seniory. Ovšem za hlavní téma krajských voleb označili všichni lídři jednotlivých krajských kandidátek (kromě Jana Veleby) problematiku imigrace, přičemž zdůrazňovali odmítnutí umístění imigrantů na území jednotlivých krajů.

Co se týká videopříspěvků, na kterých Tomio Okamura představuje některé kandidáty pro krajské volby, uvidíme některé společné prvky shodné i na propagačních materiálech. Jedním z těchto prvků je postava Tomia Okamury, která vytváří hlavní „lákadlo“ pro potenciální voliče. Vyjádření představovaných lídrů některých kandidátek jsou doslova totožná, což značí určitou centralizaci kampaně. Mohlo by se tak zdát, že samotní kandidáti jsou pro hnutí SPD, resp. pro Tomia Okamuru pouhými prostředníky, jak se dostat k moci.

Z hlediska četnosti výskytu určitých témat v rámci vyjádření pro Českou televizi je patrné, že jedenáct z dvanácti krajských kandidátů (Plzeňský kraj nedal své vyjádření) označilo za nejdůležitější téma krajských voleb celostátní problematiku imigrace s důrazem na odmítnutí umístění nelegálních imigrantů v jednotlivých krajích. Výjimkou z dvanácti vyjádření bylo vyjádření lídra za kraj Vysočina Jana Veleby, který dodržel cíl krajské debaty a hovořil pouze o krajských tématech.

Co se týká četnosti výskytu celostátních témat (resp. hesel) v rámci propagačních materiálů, je zde drtivá převaha právě celostátních témat. Plakáty či billboardy, které představovaly krajské kandidáty či body krajského volebního programu, vždy zahrnovaly z jedné poloviny oficiální billboardy s jedním ze čtyř zvolených celostátních témat.

Co se týká aktivit na oficiálních facebookových profilech SPD jednotlivých krajů, tak z doby výzkumu zde najdeme především fotografie ze setkání či vylepování propagačních materiálů. Jinak zde sdíleli články s anti-imigrační a anti-evropskou (proti EU) tematikou nebo články kritizující současnou vládu a odkazovali se na oficiální facebookový profil hnutí SPD a vyjádření předsednictva. Vzhledem k této skutečnosti se politickými usneseními předsednictva SPD budu zabývat v další části práce.

Tabulka 2: Příspěvky na facebookových profilech SPD jednotlivých krajů

Období 1. srpna – 6. října	PRK	SČK	JČK	ZLK	PLK
Fotografie, videa ze setkání, propagační materiály	20	71	35	18	9
Odkazující na centrum SPD	11	13	7	44	2
Sdílené internetové články*	5	1	9	12	65**
Vlastní (představení kandidátů)	-	-	6	1	22
Sdílené z jiných profilů SPD (kraje, představitelé)	1	36	2	3	-
CELKEM	37	121	59	78	98

KK	ÚK	LBK	KHK	KVY	JMK	OLK	MSK
46	54	35	7	13	37	52	63
7	9	15	7	31	12	30	13
36	10	44	14	22	9	16	27
15	11	59**	3	4	6	10	7
1	2	1	-	8	4	25	3
105	86	154	31	78	68	133	113

Zdroj: Facebook

* např. novinky.cz, parlamentilisty.cz, idnes.cz; články kritizující EU, vládu, obávající se terorismu apod.

** mnoho odkazů na zahraniční weby (především německé)

*** anti-imigrační, proti-EU tematika vyjádření bez určeného odkazu na článek

Pozn. PRK (Pardubický kraj), KK (Karlovarský kraj), KVY (Kraj Vysočina)

Mezi nejvíce aktivní profily patřily kraje Středočeský, Karlovarský, Liberecký, Olomoucký a Moravskoslezský. Naopak nejméně aktivní byly kraje Pardubický či Královéhradecký. Nelze jednoznačně určit důvod, proč byly některé kraje více aktivní. Určitým specifickým u Libereckého kraje byly příspěvky s anti-imigrační či proti-EU tematikou, které se primárně neodkazovaly na žádný zdroj, i když příspěvek měl formát převzatého článku. Další výjimkou byl Olomoucký kraj, který se převážně odkazoval na profil svého lídra Radima Fialu, který je zároveň členem předsednictva celého hnutí

SPD, proto je tak velmi aktivní. Středočeský kraj byl aktivní především z hlediska příspěvků fotografií ze setkání či propagačních materiálů. Z hlediska krajsky zaměřených příspěvků bychom na profilech našli pouze příspěvky představující kandidáty či výzvy, aby voliči přišli volit SPD. Striktně krajsky zaměřené příspěvky se na profilech jednotlivých krajů neobjevovaly vůbec nebo zcela marginálně.

5.5 Politická usnesení předsednictva SPD

V období od 1. srpna 2016 do 4. října 2016 bylo vydáno deset politických usnesení předsednictva SPD, na která se zaměřím podrobněji. Tato politická usnesení jsou dostupná jak na webových stránkách hnutí SPD, tak na facebookových profilech (např. Radim Fiala – SPD). Politická usnesení vychází týdně, vždy každé úterý a vyjadřuje se k aktuální politické situaci.

V politickém usnesení z 2. srpna předsednictvo SPD pojednává o krajských volbách. Informuje o vytvoření koalice se Stranou práv občanů v 11 krajích a samostatné kandidatuře SPD v kraji Pardubickém a Zlínském. Zároveň zde SPD vyzývá své příznivce k účasti ve volbách, které označují za první krok k obnově suverenity ČR, zajištění její bezpečnosti před islámskými fanatiky a prosazení přímé demokracie. Dále se zde SPD vyjadřuje ke sporu o reformě policie, kde kritizuje hnutí ANO a ČSSD. Dále předsednictvo SPD kritizuje EU za zhoršení bezpečností situace v Evropě a naopak vítá nominaci Donalda Trumpa na kandidáta na prezidenta USA. V závěru SPD děkuje za účast a podílení se na debatách a setkáních SPD a za podpisy petic za referendum o vystoupení z EU a dalších.⁹⁸

V politickém usnesení z 9. srpna se předsednictvo SPD vyjadřuje k pokračujícím teroristickým útokům islámských fanatiků, což označuje za důkaz neslučitelnosti islámu s evropským pojetím demokracie a svobody. Dále hovoří o incidentu s útočником vyzbrojeným nožem, který v Kladně provolával arabsky Alláh Akbar. To SPD označilo za jasný důkaz, že islámský terorismus a fanatismus zamíří i do ČR. A vyzdvihuje zde, že hnutí SPD je to, které od začátku bojuje proti přijímání arabských a afrických imigrantů a požaduje zavedení kontrol na hranicích. SPD se dále vyjadřuje například k otázce sociálního bydlení, přičemž odmítá vytváření ubytovacích kapacit pro nelegální imigranty. V dalších bodech kritizuje současnou vládu.⁹⁹

⁹⁸ Zpráva od předsedy hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura k aktuální politické situaci. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/zprava-od-predsedy-hnuti-svoboda-a-prima-demokracie-tomio-okamura-k-aktualni-politicke-situaci-3/>

⁹⁹ Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-

V politickém usnesení z 16. srpna předsednictvo SPD odmítá zavedení stejné azylové procedury v rámci EU. SPD nechce financovat azylanty z českého rozpočtu na úkor českých důchodců a zároveň s tím vyzývá k referendu o vystoupení z EU. Dále SPD odmítá plány na nákup nových obrněných vozidel pro českou armádu, což považuje za zbytečné utrácení státních peněz. Zároveň SPD navrhuje zavedení povinné osmitýdenní vojenské služby. Předsednictvo SPD považuje festival Prague Pride za zbytečný, jelikož sexuální orientaci bere jako soukromou věc každého člověka a není tak zapotřebí její politizace.¹⁰⁰

V politickém usnesení z 23. srpna předsednictvo SPD kritizuje výroky německé kancléřky Merkelové o tom, že za terorismus uprchlíci nemohou. To SPD považuje za projev politické arogance a zároveň tvrdí, že výrok je důkazem politické podpory islamizace Evropy. Dále se SPD kriticky vyjadřuje k volání premiéra Sobotky po společné evropské armádě, což vnímá jako pokus o dokončení odzbrojení jednotlivých států. SPD dále kritizuje protiruské sankce vyhlášené EU z důvodu poškozování důležitých odvětví českého průmyslu. Předsednictvo dále odsuzuje záměry současné vlády na zdražování ceny vody a prosazuje deprivatizaci vodárenských společností.¹⁰¹

V politickém usnesení z 30. srpna se předsednictvo SPD kriticky vyjadřuje k vpádu turecké armády na syrské území. Rozhodnutí francouzského soudu o zrušení zákazu nošení tzv. burkin SPD považuje za důkaz plánované islamizace Evropy ze strany politických elit. Předsednictvo tu dále zdůrazňuje potřebu zavedení osobní, hmotné a trestní odpovědnosti politiků či vystoupení ČR z EU. V závěru se SPD kriticky staví k zavedení inkluze ve školství.¹⁰²

V politickém usnesení z 6. září předsednictvo SPD gratuluje německé straně Alternative für Deutschland k volebnímu úspěchu. Zároveň s tím vyzývá SPD své příznivce, aby přišli ke krajským volbám. Dále zde předsednictvo informuje o plánu předložit v Poslanecké sněmovně návrh na změnu Ústavy ČR a trestního zákona tak, aby za trestný čin vlastizrady či terorismu mohl být pachatel, který je mimo území ČR, zbaven českého občanství a nemohl se tak vrátit zpět na naše území. Předsednictvo SPD se dále vyjadřuje k vládnímu schválení půl miliardy korun na integraci 6000 imigrantů a

05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-18/>

¹⁰⁰ Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-19/>

¹⁰¹ Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-20/>

¹⁰² Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-21/>

zároveň s tím vyzývá k podpoře v krajských volbách, kde prosazuje zastavení nelegální imigrace. SPD zde podporuje požadavek Národní fronty ve Francii na referendum o vystoupení z EU, přičemž dodává, že vystoupení ČR z EU je jeden z programových pilířů SPD. V závěru hovoří o ohrožení dostupnosti lékařské péče.¹⁰³

V politickém usnesení z 13. září předsednictvo SPD podporuje snížení sociálních dávek pro lidi, kteří nechtějí pracovat. Dále se SPD vyjadřuje ke krajským debatám pořádané Českou televizí, především k výběru zúčastněných stran, který SPD považuje za pokus manipulace s výsledky krajských voleb. Jak víme z předchozího textu, představitelé SPD, resp. koalice SPD-SPO se účastnili pouze třech debat. Předsednictvo v usnesení dále kritizuje zrušení společné akce SPD a francouzské Národní fronty v prostorách Poslanecké sněmovny, což považuje za snahu omezit práci hnutí.¹⁰⁴

V politickém usnesení z 20. září předsednictvo SPD kritizuje současné fungování EU a zároveň s tím zdůrazňuje požadavek na vyhlášení referenda o vystoupení ČR z EU. Dále SPD kritizuje fungování současné vlády z hlediska pokračování zadlužování státu. Předsednictvo nesouhlasí s návrhem zákona Sobotkovy a Babišovy vlády ohledně přiznání volebního práva cizincům. SPD chce usilovat o deprivatizaci vodárenských zařízení do rukou obcí, měst či případně státu.¹⁰⁵

V politickém usnesení z 27. září předsednictvo SPD odmítá sankce vůči Rusku, které mají negativní vliv na českou ekonomiku. SPD zde chválí maďarské referendum o odmítnutí kvót na přerozdělování imigrantů mezi členské země EU. V souvislosti s vyčleněním více než půl miliardy korun na přijetí imigrantů a v souvislosti s návrhem na zavedení volebního práva pro cizince informuje SPD o zahájení petiční akce s názvem Petice proti přijímání nelegálních imigrantů na území ČR. Předsednictvo dále informuje o prodloužení členství SPD v evropské frakci Evropa národů a svobody.¹⁰⁶

V politickém usnesení ze 4. října předsednictvo SPD vyzývá občany k účasti v krajských volbách a k podpoře hnutí SPD, resp. koalice SPD-SPO. Předsednictvo vítá výsledek maďarského referenda ohledně odmítnutí kvót na přerozdělování imigrantů. SPD si bere za vzor odchod Velké Británie z EU a požaduje vystoupení i pro ČR.

¹⁰³ Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-22/>

¹⁰⁴ Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-23/>

¹⁰⁵ Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-24/>

¹⁰⁶ Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-

V závěru SPD vítá připojení prezidenta Miloše Zemana ke stanovisku SPD na nulovou toleranci nelegálních imigrantů.¹⁰⁷

Jak je patrné z uvedených politických usnesení předsednictva SPD, usnesení byla tematicky konzistentní. Předsednictvo se vždy vyjadřovalo k aktuální situaci v ČR i ve světě. Velmi kriticky a mnohdy i radikálně se vyjadřovalo k imigrační krizi a k imigrační politice EU, které se současná vláda podřizuje. Naopak se velmi kladně vyjadřovalo k jiným anti-imigračním a anti-evropským (proti EU) politickým stranám a jejich aktivitě. Zároveň s tím požadovalo referendum o vystoupení ČR z EU. Často v usneseních najdeme útočné reakce na současnou vládu, která podle SPD může za vše špatné. Přičemž vládu kritizuje především za podvolování se evropské politice, s kterou hnutí SPD nesouhlasí.

5.6 Výsledky hnutí SPD ve volbách do krajských zastupitelstev

Výsledek hnutí SPD, resp. koalice SPD-SPO v krajských volbách byl pro mnohé překvapením, jelikož získaly mandáty v deseti krajích z celkových třinácti. Výjimku tvořily kraje Pardubický, Středočeský a Jihočeský. Nyní se blíže zaměřím na výsledky v jednotlivých krajích.

Tabulka 3: Výsledky hnutí SPD, resp. koalice SPD-SPO v krajských volbách

	Počet hlasů	Počet hlasů (%)	Počet mandátů
Pardubický kraj	7 058	4,72	0
Středočeský kraj	17 397	4,96	0
Jihočeský kraj	8 041	4,39	0
Zlínský kraj	9 672	5,31	2
Plzeňský kraj	8 559	5,33	2
Karlovarský kraj	3 877	5,52	3
Ústecký kraj	11 325	6,07	5
Liberecký kraj	6 448	5,20	2
Královéhradecký kraj	9 041	5,54	2
kraj Vysočina	9 728	6,40	3

05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-25/>

¹⁰⁷ Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-26/>

Jihomoravský kraj	19 525	5,66	4
Olomoucký kraj	12 414	7,33	5
Moravskoslezský kraj	20 973	7,02	6
CELKEM	144 058		34

Zdroj dat: Český statistický úřad – www.volby.cz

Zajímavou skutečností je, že ve Středočeském kraji získala koalice SPD-SPO z hlediska počtu hlasů třetí nejvyšší výsledek a to 17 397 hlasů. I přes tento fakt to nestačilo na získání jediného mandátu. Naopak v Karlovarském kraji získala koalice SPD-SPO tři mandáty i s pouhými 3 877 hlasy. Nejvíce mandátů získala koalice SPD-SPO v Moravskoslezském kraji díky 20 973 hlasům. V jednotlivých krajích získalo hnutí SPD, resp. koalice SPD-SPO v průměru na 11 082 hlasů.

Z povolebního vyjádření Tomia Okamury se dozvíme, že se představitelé koalice SPD-SPO dostali do vládní koalice pouze v Ústeckém kraji, v ostatních krajských zastupitelstvech zůstali v opozici. Koalice SPD-SPO v rámci vládní koalice v Ústeckém kraji prosadila do koaliční smlouvy větu, že „Kraj nebude podporovat umístění imigrantů na území kraje v rámci řešení imigrační krize v EU.“ I opoziční představitelé SPD, resp. koalice SPD-SPO vyvíjí tlak na krajské vládní koalice, aby odmítli umístění migrantů v jednotlivých krajích.¹⁰⁸

¹⁰⁸ Tomio Okamura: Zvolení SPD do krajských zastupitelstev přináší ihned kladné výsledky!. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-zvoleni-spd-do-krajskych-zastupitelstev-prinasi-ihned-kladne-vysledky/>

Závěr

Tato práce měla za cíl zjištění úspěšnosti volební kampaně hnutí SPD v regionálních volbách s využitím celostátních témat. První část práce byla teoretická, přičemž se věnovala teorii voleb druhého řádu, konkrétně charakteristice volební kampaně. To bylo doplněno o příklady aplikace této teorie na české prostředí. Dále zde byl vymezen rozdíl mezi krajskými a celostátními tématy a představeno hnutí SPD. Druhá část práce byla analytická, která zkoumala samotnou volební kampaň pro krajské volby. Tato část se věnovala volebnímu programu, propagačním materiálům či vyjádřením některých kandidátů.

V úvodu práce byla zvolena výzkumná otázka: *Do jaké míry obsahovala volební kampaň hnutí SPD pro volby do krajských zastupitelstev 2016 vedle témat druhořadých voleb i témata arény voleb prvního řádu?* Tato výzkumná otázka byla doplněna o tři navzájem se vylučující hypotézy.

H1: Volební kampaň SPD pro volby do krajských zastupitelstev 2016 obsahovala témata jak voleb prvního řádu, tak voleb druhého řádu. Nicméně témata arény voleb prvního řádu převažovala.

H2: Volební kampaň SPD pro volby do krajských zastupitelstev 2016 obsahovala témata jak voleb prvního řádu, tak voleb druhého řádu. Nicméně převažovala regionální témata, tedy témata arény voleb druhého řádu.

H3: Volební kampaň SPD pro volby do krajských zastupitelstev 2016 obsahovala témata jak voleb prvního řádu, tak voleb druhého řádu. Nicméně volební kampaň byla z hlediska zaměření témat vyrovnaná, resp. jakákoli převaha témat zde nebyla výrazná.

Na základě analýzy volební kampaně je možné tvrdit, že potvrzena byla hypotéza 1, tedy že témata arény voleb prvního řádu v krajské volební kampani hnutí SPD (resp. koalice SPD-SPO) převažovala.

Můžeme takto soudit z několika důvodů. Volební kampaň pro krajské volby byla postavena na čtyřech celostátních tématech, která byla společná pro všechny kraje. I

přes skutečnost, že jednotlivé kraje si volební program doplnily o tamní krajská témata, výrazně převažovala témata celostátní. V některých krajích byl program dokonce doplněn i o další celostátní témata, například téma inkluze či ochranu hranic. Z hlediska vyjádření kandidátů je jasný důraz na celostátní téma imigrace, které všichni lídři (kromě kraje Vysočina, kde byl lídrem Jan Veleba) označili za nejdůležitější téma krajských voleb. V těchto vyjádřeních také drtivě převažoval názor, že hlavní prioritou v případě úspěchu u voleb bude zabránění umístování nelegálních imigrantů v jednotlivých krajích. Celostátní témata nejvíce převažovala v oblasti propagačních materiálů. Vždy minimálně polovina letáku či plakátu obsahovala celostátní téma a vždy to bylo napsáno větším písmem a tím tak viditelnější. Z hlediska usnesení předsednictva SPD, na která se jednotlivé kraje odkazovaly, tak zde byl důraz na celostátní tematiku jasný. V zásadě nic jiného, než celostátní tematiku v usneseních nenajdeme. Ve stručnosti se tato usnesení dají popsat slovy, jako kritika současné vlády, kritika politiky EU, odmítání imigrace a podřizování se EU.

Volební kampani tak drtivě převažovala celostátní témata, nejvíce nelegální imigrace a kritika EU. Nebojím se tvrdit, že krajská témata ve volební kampani pouze doplňovala dlouhodobě prosazovaná témata hnutí SPD. Doplnění krajských témat do volební kampaně bylo pouze nutnou součástí, vzhledem ke skutečnosti, že se jednalo o krajské volby. Tato volební kampaň se dá také považovat za určitou formu referenda o současné situaci a vládě. Z toho vyplývá pokus o mobilizaci voličů, kteří mají radikální, negativní či odmítavý postoj k imigraci, EU a současné vládě.

Určitý vliv na tento jev má skutečnost, že hnutí SPD je nově vytvořené a krajské volby 2016 byly pro hnutí vůbec prvními volbami (pokud nepočítáme zkušenost s volbami za hnutí Úsvit) a nemohlo se tak odkazovat na své případné úspěchy z minulosti. Z tohoto důvodu zaměřilo SPD svou volební kampaň na kritiku evropské politiky, současné vlády a imigrační krize. Dalším závěrem výzkumu je, že hnutí SPD je postaveno na osobnosti Tomia Okamury, jehož jméno je i v oficiálním názvu hnutí – Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD).

Co se týká úspěchu z hlediska počtu získaných mandátů, tak krajské volby (vůbec první volby pro SPD) byly úspěšné, jelikož SPD (resp. koalice SPD-SPO) dokázalo získat minimálně dva mandáty v jedenácti krajích z celkových třinácti a v Ústeckém kraji jsou součástí vládní koalice. Na první volby tak velmi úspěšný výsledek.

Použitá literatura

- BALÍK, Stanislav. *Krajské volby 2012*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2013, s. 65-92. ISBN 978-80-210-6641-0.
- BERELSON, Bernard. *Content Analysis in Communication Research*. Glencoe: Free Press, 1952.
- CAMPBELL, Angus. Surge and decline: A study of electoral change. *Public Opinion Quarterly*, 1960, 24.3: 397-418.
- EIBL, Otto. *Krajské volby 2008*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2009, s. 65-78. ISBN 978-80-7325-187-1.
- HAVLÍK, Vlastimil a Libor HOSKOVEC. Krajské volby v České republice v kontextu konceptu voleb druhého řádu. Analýza vybraných aspektů voleb do krajských zastupitelstev v letech 2000–2008. *European Electoral Studies*. 2009, 4(1).
- REIF, Karlheinz. National electoral cycles and European elections 1979 and 1984. *Electoral studies*, 1984, 3.3: 244-255.
- REIF, Karlheinz; SCHMITT, Hermann. Nine second-order national elections—a conceptual framework for the analysis of European Election results. *European journal of political research*, 1980, 8.1: 3-44.
- Analýza mediálních obsahů ve výzkumu politické komunikace. SCHERER, Helmut. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2., přeprac. vyd.* Praha: Karolinum, 2004, s. 29-50. ISBN 80-246-0827-8.
- SURYNEK, Alois, Růžena KOMÁRKOVÁ a Eva KAŠPAROVÁ. *Základy sociologického výzkumu*. Praha: Management Press, 2001, s. 26. ISBN 80-7261-038-4.
- ŠARADÍN, Pavel. *Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, 161 s. ISBN 978-80-244-1876-6.

a. Internetové zdroje

- BALUCHA, Martin. Hnutí SPD na své první celostátní konferenci projedná program na příští rok. In: *Český rozhlas* [online]. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/hnuti-spd-na-sve-prvni-celostatni-konferenci-projedna-program-na-pristi-rok--1563678
- ČT24. „Jsme radikální hnutí.“ Okamura má novou stranu – SPD. In: *Česká televize* [online]. 2015 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1537546-jsme-radikalni-hnuti-okamura-manovou-stranu-spd>

ČT24. Chtějí váš hlas. Co říkají jihočeští lídři, kteří se nedostali do debaty? In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/volby/1919888-chteji-vas-hlas-co-rikaji-jihocesti-lidri-kteri-se-nedostali-do-debaty>

ČT24. Chtějí váš hlas: Co slibují v Moravskoslezském kraji lídři, kteří se nedostali do debaty ČT? In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1925927-chteji-vas-hlas-co-slibuji-v-moravskoslezskem-kraji-lidri-kteri-se-nedostali-do>

ČT24. Chtějí váš hlas: Co slibují ve Středočeském kraji lídři, kteří se nedostali do debaty ČT? In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/volby/1927153-chteji-vas-hlas-co-slibuji-ve-stredoceskem-kraji-lidri-kteri-se-nedostali-do-debaty-ct>

ČT24. Chtějí vaše hlasy. Podívejte se na kandidáty z Královéhradeckého kraje.

In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/volby/1913759-chteji-vase-hlasy-podivejte-se-na-kandidaty-z-kralovehradeckeho-kraje>

ČT24. Kdo se uchází o hlasy voličů v Ústeckém kraji? Anketa s lídry, kteří se nedostali do debaty ČT. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1921972-kdo-se-uchazi-o-hlasy-volicu-v-usteckem-kraji-anketa-s-lidry-kteri-se-nedostali-do>

ČT24. Největší volební potenciál mají v krajích ANO a ČSSD, ukázal průzkum.

In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1897913-nejvetsi-volebni-potencial-maji-v-krajich-ano-a-cssd-ukazal-pruzkum>

ČT24. V Libereckém kraji bojuje o hlasy devatenáct stran a uskupení. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/volby/1908992-v-libereckem-kraji-bojuje-o-hlasy-devatenact-stran-a-uskupeni>

ČT24. Žádají o vaše hlasy. Seznamte se s kandidáty z Jihomoravského kraje. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1923091-zadaji-o-vase-hlasy-seznamte-se-s-kandidaty-z-jihomoravskeho-kraje>

DEMONSTRACE K 700. VÝROČÍ NAROZENÍ KARLA IV. – PŘIJĎTE NA DEN VLASTENECTVÍ!. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. [cit. 2017-04-04].

Dostupné z: <http://spd.cz/demonstrace-k-700-vyroci-narozeni-karla-iv-prijdte-na-den-vlastenectvi-2/>

Deset zásadních programových bodů politického hnutí SPD. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: <http://spd.cz/program/>

DVTV. Nemůžeme nechat vládnout proimigrační strany. Bruselský diktát odmítám, říká kandidát Hrnčír. In: *Aktuálně.TV* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: https://video.aktualne.cz/dvtv/nemuzeme-nechat-vladnout-proimigracni-strany-bruselsky-dikta/r~1e923b3a859e11e683920025900fea04/?_ga=2.90197082.1345675256.1493804766-1247819132.1467573576&redirected=1493984332

Fašoun klima nezachrání, vzkázali odpůrcům uprchlíků demonstranti v Praze. In: *IDNES.cz* [online]. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/demonstrace-kvuli-uprchlikum-na-vaclavskem-namesti-fyi-/domaci.aspx?c=A150912_130744_domaci_pku

FLACHS, Robert. Flachs (SPD): V oblasti školství odmítáme násilnou inkluzi. Naopak si vážíme péče pedagogů na speciálních školách. In: *Parlamentní listy.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Flachs-SPD-V-oblasti-skolstvi-odmitame-nasilnou-inkluzi-Naopak-si-vazime-pece-pedagogu-na-specialnich-skolach-447633>

KOPECKÝ, Josef. Neřešme oranžové vesty, ale migranty, vyzvala opozice. Koalice kývla. In: *IDNES.cz* [online]. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/neresme-nejake-oranzove-vesty-ale-migranty-vyzvala-opozice-koalice-kyvla-15j-/domaci.aspx?c=A150915_113917_domaci_kop

KOPECKÝ, Josef. Okamura se chystal povalit vládu. Sehnal pro to ale jen tři podpisy. In: *IDNES.cz* [online]. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/okamura-se-chystal-povalit-vladu-sehnal-pro-to-ale-jen-tri-podpisy-1cv-/domaci.aspx?c=A151006_122205_domaci_kop

KOPECKÝ, Josef. Okamuru a „zemanovce“ z SPO spojil před volbami boj proti migrantům. In: *IDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/okamuru-a-zemanovce-z-spo-spojil-pred-volbami-boj-proti-migraci-pv9-/domaci.aspx?c=A160119_124558_domaci_kop

Krajské a senátní volby 2016 Superdebata. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10997918455-mimoradne-porady-ct24/216411033311006-superdebata>

Krajské a senátní volby 2016: Karlovarský kraj. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10997918455-mimoradne-porady-ct24/216411033220915-predvolebni-debata-karlovarsky-kraj/>

Krajské a senátní volby 2016: Kraj Vysočina. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10997918455-mimoradne-porady-ct24/216411033240919-predvolebni-debata-kraj-vysocina/>

Krajské a senátní volby 2016: Olomoucký kraj. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10997918455-mimoradne-porady-ct24/216411033330926-predvolebni-debata-olomoucky-kraj/>

LANG, Václav. Okamura si zakládá nové hnutí. In: *Novinky.cz* [online]. 2015 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/368755-okamura-si-zaklada-nove-hnuti.html>

LANG, Václav. Poslanci Úsvitu vyhodili Okamuru a Fialu z klubu. In: *Novinky.cz* [online]. 2015 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/365117-poslanci-usvitu-vyhodili-okamuru-a-fialu-z-klubu.html>

MAREK, Martin. VOLEBNÍ PROGRAM hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD) a Strana Práv Občanů (SPO) pro krajské volby do zastupitelstva Plzeňského kraje. In: *Martinmarek.eu* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://martinmarek.eu/volebni-program-spd-2016-plzensky-kraj/>

Okamura a spol. spílali vládě za běžence, při pochodu hrozili šibenicemi. In: *IDNES.cz* [online]. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/demonstrace-uprchliky-0b4-/domaci.aspx?c=A150701_212716_domaci_jj

Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-18/>

Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-19/>

Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-20/>

Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-21/>

Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-22/>

Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-23/>

Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-24/>

Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-25/>

Politická stanoviska SPD pro tento týden. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/politicka-stanoviska-spd-pro-tento-tyden-26/>

Rozbité silnice, migranti. Co tíží Pardubický kraj podle lídrů, kteří se nedostali do debaty ČT? In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/volby/1912598-rozbite-silnice-migranti-co-tizi-pardubicky-kraj-podle-lidru-kteri-se-nedostali-do>

Silnice bez děr či podporu folklóru slibují lídři ze Zlínska, kteří se nedostali do debaty. In: *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1916138-silnice-bez-der-ci-podporu-folkloru-slibuji-lidri-ze-zlinska-kteri-se-nedostali-do>

Svoboda a přímá demokracie Tomio Okamura Královéhradecký kraj - SPD. [Zastavme nehorázné kroky...] In: *Facebook* [online] 30. srpen 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/SPDkralovehradecky/posts/?ref=page_internal

Svoboda a přímá demokracie Tomio Okamura Vysočina - SPD. [Koalice Svoboda a přímá demokracie...] In: *Facebook* [online] 29. září 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/spdvysocina/posts/892903750853335>

Tomio Okamura: Demonstrace SPD v Brně v sobotu 25.června v 14h. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://spd.cz/demonstrace-spd-v-brne-v-sobotu-25-cervna-v-14h/>

Tomio Okamura: EU se snaží zabít naše kulturní dědictví a svobodu. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-eu-se-snazi-zabit-nase-kulturni-dedictvi-a-svobodu/>

Tomio Okamura: NE další inkluzi ve školách. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/ne-dalsi-inkluzi-ve-skolach/>

Tomio Okamura: NE podpoře multikulturních neziskovek. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-ne-podpore-multikulturnich-neziskovek/>

Tomio Okamura: Odmítáme další inkluzi ve školách. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-odmitame-dalsi-inkluzi-ve-skolach/>

Tomio Okamura: Okamurovci a Zemanovci jdou v koalici do krajských voleb. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-okamurovci-a-zemanovci-jdou-v-koalici-do-krajskych-voleb/>

Tomio Okamura: Podporujeme rozšíření kapacit mateřských škol a domovů pro seniory. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z:

<http://spd.cz/tomio-okamura-podporujeme-rozsireni-kapacit-materskych-skol-a-domovu-pro-seniory/>

Tomio Okamura: Podpoříme výstavbu jeslí a školek. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-podporime-vystavbu-jesli-a-skolek/>

Tomio Okamura: Prosazujeme důstojné důchody a spokojené životy zdravotně postižených občanů. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-prosazujeme-dustojne-duchody-a-spokojene-zivoty-zdravotne-postizenych-obcanu/>

Tomio Okamura: Prosazujeme stipendia proti odchodu lékařů do zahraničí. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-prosazujeme-stipendia-proti-odchodu-lekaru-do-zahranici/>

Tomio Okamura: Prosazujeme zkvalitnění zdravotnictví a jeho dostupnosti pro běžné občany. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-prosazujeme-zkvalitneni-zdravotnictvi-a-jeho-dostupnosti-pro-bezne-obcany/>

Tomio Okamura: Prosazujeme zřízení zájmových klubů pro seniory. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-prosazujeme-zrizeni-zajmovych-klubu-pro-seniory/>

Tomio Okamura: Zastavíme přijímání imigrantů do ČR. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-zastavime-prijimani-imigrantu-do-cr/>

Tomio Okamura: Zvolení SPD do krajských zastupitelstev přináší ihned kladné výsledky!. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-zvoleni-spd-do-krajskych-zastupitelstev-prinasi-ihned-kladne-vysledky/>

VÍCH, Radovan. Vích (SPD) Koalice SPD a SPO v Libereckém kraji podala společnou kandidátku. In: *Parlamentní listy.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/profily/Ing-Radovan-Vich-108220/clanek/Vich-SPD-Koalice-SPD-a-SPO-v-Libereckem-kraji-podala-spolecnou-kandidatku-71558>

Volební noviny. In: *Koalice SPD a SPO pro Olomoucký kraj* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.koalicespdspo.cz/uploads/ke-stazeni/spd-spo-noviny-4x297x420mm-web.pdf>

Volební program. In: *Strana práv občanů - Střední Čechy* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://www.spocechy.cz/volebni-program>

Základní všeobecný krajský program. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/zakladni-vseobecny-krajsky-program/>

Zpráva od předsedy hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura k aktuální politické situaci. In: *Svoboda a přímá demokracie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-05]. Dostupné z: <http://spd.cz/zprava-od-predsedy-hnuti-svoboda-a-prima-demokracie-tomio-okamura-k-aktualni-politicke-situaci-3/>

b. Prameny

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

www.cvvm.soc.cas.cz

www.facebook.cz

www.volby.cz

Seznam příloh

Příloha č. 1: Postoj české veřejnosti k přijímání uprchlíků **(tabulka)**

Příloha č. 2: Krajský volební potenciál hnutí SPD, resp. koalice SPD-SPO v % **(graf)**

Příloha č. 3: Leták SPD **(obrázek)**

Příloha č. 4: Billboard SPD **(obrázek)**

Příloha č. 5: Billboard koalice SPD-SPO **(obrázek)**

Příloha č. 6: Billboard koalice SPD-SPO **(obrázek)**

Příloha č. 7: Billboard koalice SPD-SPO **(obrázek)**

Příloha č. 8: Billboard koalice SPD-SPO **(obrázek)**

Příloha č. 9: Pozvánka SPD ke krajským volbám **(obrázek)**

Příloha č. 10: Pozvánka koalice SPD-SPO ke krajským volbám **(obrázek)**

Příloha č. 11: Královéhradecký kraj **(obrázek)**

Příloha č. 12: Karlovarský kraj **(obrázek)**

Příloha č. 13: Jihočeský kraj **(obrázek)**

Příloha č. 14: Liberecký kraj **(obrázek)**

Příloha č. 15: Zlínský kraj **(obrázek)**

Příloha č. 16 Příspěvky na facebookových profilech SPD jednotlivých krajů **(tabulka)**

Příloha č. 17: Výsledky hnutí SPD, resp. koalice SPD-SPO v krajských volbách **(tabulka)**